నమ్మలేని నిజాలు

వీసాల చిచ్చు
ట్రంపు చక్రాల ఉచ్చు
వాడిక సచ్చు.

జీవిత బీమా
వైద్యఖర్చుల ధామం
జన సంహిత

శిశిర కాలం
చలిపులి కవచం
ఉన్ని దుస్తులు.

వృథా ఖర్చులు
వివాహ వేడుకలు
అప్పుల మోత.

ఓ ఆట్యపట్ట
తమిళ నాట క్రీడ
క్రీడా వేడుక.

- రేడియస్
సెల్: 9291527757

నేటి నిజం

తెలుగు దినపత్రిక

website:www.netinijam.com ఎడిటర్: బైస దేవదాస్: సెల్:9000065433 E-mail:netinijam93@gmail.com

శ్రీనిజం

జయ జయహే తెలంగాణ
రాష్ట్ర ఆత్మగీత మతను !
అక్షరాలు నేర్వకున్న
విశ్వవిద్యాలయ మతను !
ఉద్యమ కవి అందెశ్రీ
ప్రజల కళ్ళల్లో బొమ్మ !
మాయమై పోయిన గళం
మట్టిపుట్టిన కవి బ్రహ్మ !

- కందుకూరి శ్రీరాములు
సెల్:9440119245

హైదరాబాద్ గురువారం 13-11-2025 NETI NIZAM Telugu Daily, RNI No.52865/93 • Postal No.HQ/SD/258/2024-2026. Posting at BPC-IV, Patrika channel, Nampally, Hyderabad-500 001. సంపుటి:32 సంచిక:77 పేజీలు:6 వెల: రూ.1/-

ఢిల్లీ పేలుడు బాధితులను ఆసుపత్రిలో పరామర్శించిన మోదీ

న్యూఢిల్లీ, నవంబర్ 12:ఢిల్లీ పేలుడు ఘటనలో గాయపడి ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతున్న బాధితులను ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ బుధవారంనాడు పరామర్శించారు. రెండ్రోజుల భూటాన్ పర్యటన ముగించుకుని వచ్చిన ప్రధాని ఆ వెంటనే లోకనాయక్ జయప్రకాష్ ఆసుపత్రికి వెళ్లారు. బాధితులతో నేరుగా మాట్లాడి త్వరగా కోలుకోవాలని అభిలషించారు. వైద్యులు, అధికారులతో మాట్లాడారు. బాధితుల పరిస్థితిని అడిగి తెలుసుకున్నారు.

ప్రధాని రాక కోసం ఆసుపత్రి ప్రధాన ద్వారం వద్ద మీడియా వేచి ఉండటంతో ఆయన ఆసుపత్రికి వెనుక వైపున్న ప్రత్యేక గేటు ద్వారా లోపలకు వెళ్లారు. ఢిల్లీలో పేలుడుకు బాధ్యులైన వారిని విడిచిపెట్టే ప్రసక్తే లేదని, వారిని చట్టం ముందు ఉంచుతామని పేలుడు ఘటన అనంతరం మోదీ స్పష్టం చేశారు. ఢిల్లీ పేలుడు దుర్ఘటనలో 12 మంది ప్రాణాలు కోల్పోగా, 20 మందికి పైగా గాయపడ్డారు. ఈ ఘటనపై ఎన్ఐఏ దర్యాప్తు చేపట్టింది.

వైకల్య గుర్తింపు కార్డుల జారీ కేంద్రం..

నల్గొండ, నవంబర్ 12: ప్రసవాల నిర్వహణలో నల్గొండ జిల్లా ప్రభుత్వ ప్రధాన ఆసుపత్రి రాష్ట్రంలోనే ముందంజలో ఉందని అన్ని రాష్ట్ర రోడ్లు, భవనాలు, సినిమాటోగ్రఫీ శాఖల మంత్రి కోమటిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి అన్నారు. ఈ రోజు ఆయన నల్గొండ జిల్లా కేంద్రంలోని ప్రభుత్వ ప్రధాన ఆస్పత్రిలో 30 లక్షల రూపాయల వ్యయంతో నూతనంగా నిర్మించిన ప్రత్యేక వైకల్య గుర్తింపు కార్డుల జారీ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించారు.

ఈ సందర్భంగా మంత్రి మీడియా ప్రతినిధులతో మాట్లాడుతూ.. రాష్ట్రంలో ఉస్మానియా, గాంధీ తర్వాత అత్యధిక ప్రసవాలు నిర్వహించే అతిపెద్ద ఆస్పత్రిగా నల్గొండ జీజీహెచ్ పేరు పొందిందని, ప్రతినెల 700 నుండి 800 వరకు ప్రసవాలు చేయడం జరుగుతున్నదని ఆయన తెలిపారు.

గతంలో ఉన్న సదరం శిబిరం కేంద్రంలో ఎలాంటి సౌకర్యాలు ఉండేవి కాదని, సౌకర్యాల లేమితో వైకల్యం కలిగిన వారు అనేక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనేవారన్న దృష్టితో ఉంచుకొని 30 లక్షల రూపాయల వ్యయంతో నూతన భవనాన్ని నిర్మించి వికలాంగులకు కొత్త భవనంలో తాగునీరు, టాయిలెట్స్, ర్యాంపు ఇతర అన్ని రకాల సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగిందని చెప్పారు.

వైకల్యం కలిగిన వారు ఇక ప్రతి వారం ఎలాంటి ఇబ్బంది లేకుండా సర్టిఫికెట్లు పొందవచ్చని అన్నారు. ఇప్పటివరకు ధృవపత్రాలు రాని వారికి ధ్రువపత్రాలు జారీ చేయడం జరుగుతుందని, సదరం ధ్రువ పత్రాల ఆధారంగా పెన్షన్ రాని వారికి పెన్షన్ ఇవ్వడం జరుగుతుందన్నారు. నల్గొండ ప్రభుత్వ ప్రధాన ఆసుపత్రిలో ఉన్న సౌకర్యాలు ఏ ఇతర ఆస్పత్రిలో లేవని, ఆసుపత్రిలో అన్ని అధునాతన సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నామన్నారు.

పలు అభివృద్ధి పనులకు నిధులు మంజూరు చేయాలని ముఖ్యమంత్రికి విజ్ఞప్తి

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12: తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డిని కలిసి పలు అభివృద్ధి పనులకు నిధులు మంజూరు చేయాలని కోరిన ఎమ్మెల్యే దొంతి మాధవరెడ్డి విజ్ఞప్తి చేశారు.

హైదరాబాద్‌లో సీఎంను ఈ రోజు కలిసి నర్సంపేట నియోజకవర్గ అభివృద్ధి పనులపై చర్చించారు.

ఈ సందర్భంగా ఎమ్మెల్యే దొంతి మాధవరెడ్డి ప్రతిపాదనలపై సానుకూలంగా స్పందించిన సీఎం నిధులు విడుదల చేస్తామని హామీ ఇచ్చినట్లు మాధవరెడ్డి తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో పలువురు నాయకులు పాల్గొన్నారు.

సమాజాభివృద్ధిలో మహిళల పాత్ర కీలకం

అమ్మాయిలు ఎక్కువ పతకాలు సాధించడం గర్వకారణం: గవర్నర్ అబ్దుల్ నజీర్
రాయలసీమ విశ్వవిద్యాలయం 4వ స్నాతకోత్సవంలో రాష్ట్ర గవర్నర్ .
–విద్యారంగ ప్రగతిపై ప్రశంసలు

కర్నూలు, నవంబర్ 12:ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర గవర్నర్ ఎస్.అబ్దుల్ నజీర్ రాయలసీమ విశ్వవిద్యా లయం నాలుగో స్నాతకోత్సవంలో పాల్గొని విద్యార్థులను ప్రోత్సహించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ బాలికలు ఎక్కువ బంగారు పతకాలు సాధించడం సంతోషకరమైన అంశం, గర్వకారణమని పేర్కొన్నారు. విద్యారంగంలో మహిళల ముందడుగు సమాజ అభివృద్ధికి సంకేతమన్నారు.

విద్య ఉపాధి సాధనమే కాక, సేవకు పునాది..

గవర్నర్ అబ్దుల్ నజీర్ విద్యార్థులను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ.. విద్య కేవలం ఉపాధి సాధనమేకాక, సమాజ సేవకు పునాదిగా ఉండాలన్నారు. చదువుతో పాటు విలువలతో కూడిన వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించుకోవాలని సూచించారు. రాయలసీమ యూనివర్సిటీ విద్యా ప్రమాణాలు నిరంతరం మెరుగుపడుతున్నాయని ఆయన అభినందించారు. అనంతరం యూనివర్సిటీలో 75 మందికి పట్టాలు, బంగారు పతకాలు ప్రదానం చేశారు. ఈ స్నాతకోత్సవంలో గవర్నర్ స్వయంగా 75 మంది పట్టభద్రులకు డిగ్రీ సర్టిఫికెట్లు, గోల్డ్ మెడల్స్ అందజేశారు. విద్యార్థుల కృషి, తల్లిదండ్రుల త్యాగం, అధ్యాపకుల మార్గదర్శకత వల్లే ఈ విజయాలు సాధ్యమయ్యాయని ప్రశంసించారు. వచ్చే కాన్వొకేషన్ నాటికి బాలురు మరిన్ని పతకాలు సాధించాలని తాను ఆకాంక్షిస్తున్నట్లు పేర్కొన్నారు. మరోసారి వచ్చి స్వయంగా బంగారు పతకాలు అందజేయాలని ఆశిస్తున్నట్లు తెలిపారు.

విశ్వవిద్యాలయ ప్రగతిపై ప్రశంసలు..

రాయలసీమ విశ్వవిద్యాలయం విద్యా, పరిశోధనా రంగాల్లో విశిష్ట స్థానం సంపాదించిందని గవర్నర్ నజీర్ పేర్కొన్నారు. సమకాలీన సాంకేతిక విద్యను అందిస్తూ, విద్యార్థుల్లో సృజనాత్మకతను పెంపొందిస్తున్న విశ్వవిద్యాలయ వాతావరణం ప్రశంసనీయమన్నారు.

వైస్ చాన్సలర్ బసవరావు చేతుల మీదుగా సత్కారం..

కార్యక్రమం అనంతరం రాష్ట్ర గవర్నర్ అబ్దుల్ నజీర్ ను రాయలసీమ యూనివర్సిటీ వైస్ చాన్సలర్ ప్రొఫెసర్ బసవరావు మెమెంటో అందజేసి ఘనంగా సత్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో విశ్వవిద్యాలయ ప్రొఫెసర్లు, విద్యార్థులు, తల్లిదండ్రులు, సిబ్బంది పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొన్నారు. రాయలసీమ యూనివర్సిటీ స్నాతకోత్సవం విద్యా ప్రాధాన్యాన్ని, మహిళా సాధికారతను ప్రతిబింబించిన వేడుకగా నిలిచింది. గవర్నర్ అబ్దుల్ నజీర్ ప్రసంగం విద్యార్థులకు నూతన ప్రేరణను అందించడం విశేషం.

రాయలసీమ యూనివర్సిటీ స్నాతకోత్సవంలో పాల్గొన్న గవర్నర్ అనంతరం మాంటిస్సోరి పాఠశాల స్వర్ణోత్సవం వేడుకల్లో పాల్గొన్నారు. గవర్నర్ అబ్దుల్ నజీర్ మాంటిస్సోరి పాఠశాల స్థాపకురాలు కళ్యాణమ్మకు పుష్పాంజలి ఘటించారు.

కార్యక్రమానికి ముందుగా గవర్నర్ నజీర్ మాంటిస్సోరి స్కూల్ వ్యవస్థాపకురాలు దివంగత కళ్యాణమ్మ విగ్రహానికి పుష్పాంజలి ఘటించి ఆమె సేవలను స్మరించారు.

అనంతరం ఆమె చేసిన విద్యారంగ సేవలపై ప్రశంసలు కురిపించారు. నగరంలోని ఏ. క్యాంప్‌లో ఉన్న మాంటిస్సోరి సీనియర్ సెకండరీ స్కూల్‌లో స్వర్ణోత్సవ వేడుకల్లో పాల్గొన్న రాష్ట్ర గవర్నర్ ఎస్.అబ్దుల్ నజీర్ ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని ప్రసంగిస్తూ అనంతరం స్వర్ణోత్సవ వేడుకల్లో పాల్గొని విద్యార్థులను ప్రోత్సహించారు.

తమిళనాడులో రోడ్డు ప్రమాదం..
పోలీసులు వాహనం ఢీకొట్టడంతో ముగ్గురు మృతి

చెన్నై నవంబర్ 12 (ఎక్స్ ప్రెస్ న్యూస్);: తమిళనాడు రాష్ట్రం శివగంగ జిల్లాలో రోడ్డు ప్రమాదం జరిగింది. తిరుప్పువనమ్‌లోని సక్కుడిలో ద్విచక్రవాహనాన్ని పోలీసులు వాహనం ఢీకొట్టడంతో ముగ్గురు మృతి చెందారు. ఈ ప్రమాదంలో మరో మహిళ తీవ్రంగా గాయపడడంతో మదురైలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రికి తరలించారు. పోలీసులు ఘటనా స్థలానికి చేరుకొని కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేశారు. అనంజియూర్ లోని బంధువుల ఇంట్లో వేడుకకు వెళ్లివస్తుండగా ఈ ప్రమాదం చోటుచేసుకుంది. మృతులు ఒకే కుటుంబానికి చెందిన ప్రసాద్, సత్య అనే దంపతులు, కూతరు అశ్విన్ గా గుర్తించారు. గాయపడిన మహిళ పేరు ఈశ్వర్ గా గుర్తించారు. మృతులు మేలురు ప్రాంతంలోని చిత్తపాటి గ్రామానికి చెందిన వారు అని పోలీసులు వెల్లడించారు.

తప్పిన పెను ప్రమాదం

అమరావతి, నవంబర్ 12: కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ లో తృటిలో పెను ప్రమాదం తప్పింది. నాగవంప్పాడు సెంటర్లో ఆర్టీసీ బస్సు ఆటోను, కారు ఢీకొనడంతో జరిగిన ప్రమాదంలో, ఇద్దరికీ స్వల్ప గాయాలయ్యాయి. బస్సులోని ప్రయాణికులు అందరూ సురక్షితంగా బయటపడ్డారు.

ఏలూరు నుండి మచిలీపట్నం వెళుతున్న బస్సును వేగంగా వచ్చి కారు ఢీకొనడంతో ప్రయాణికులు భయాందోళనకు గురయ్యారు. ఘటనా స్థలానికి చేరుకున్న గుడివాడ వన్ టౌన్ పోలీసులు దర్యాప్తు చేపట్టారు. కారు డ్రైవర్ నిద్ర మత్తు కారణంగానే ప్రమాదం జరిగినట్లు ప్రాథమిక విచారణలో పోలీసులు గుర్తించారు.

తిరుపతిలో విద్యార్థినిపై ఉపాధ్యాయుడు అత్యాచారం

తిరుపతి నవంబర్ 12 (ఎక్స్ ప్రెస్ న్యూస్);: ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం తిరుపతిలో విద్యార్థినిపై ఉపాధ్యాయుడు అత్యాచారం చేయడంతో అతడిపై పోక్సో కేసు నమోదు చేసి నిందితుడిని పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. బాలికకు మాయ మాటలు చెప్పి లోబర్చుకొని మూడేళ్లుగా చిన్నారిపై టీచర్ అత్యాచారం చేశాడు. ఓ ప్రైవేటు స్కూల్‌లో చెన్నంపల్లి జలపతి రెడ్డి అనే వ్యక్తి సోషల్ టీచర్ గా పనిచేస్తున్నాడు. కూతురు తీరుపై మార్పును గమనించి తల్లిదండ్రులు నిలదీశారు. తిరుపతి ఈస్ట్ పోలీసులను తల్లిదండ్రులు ఆశ్రయించారు. తల్లిదండ్రుల ఫిర్యాదుతో ఈస్ట్ పోలీసులు అతడిపై పోక్సో కేసు నమోదు చేశారు. పోలీసులు విచారణ చేయగా నిందితుడు నిజాలు ఒప్పుకున్నాడు. వెంటనే అతడిని పోలీసులు అరెస్టు చేసి రిమాండ్ కు తరలించారు.

మేడారంలో తెలంగాణ మంత్రులు... పునర్నిర్మాణ పనుల పరిశీలన

ములుగు, నవంబర్ 12: మేడారంలో తెలంగాణ మంత్రులు పర్యటించారు. ఈరోజు (బుధవారం) మంత్రులు పొంగులేటి శ్రీనివాసరెడ్డి, కొండా సురేఖ, సీతక్క, అడ్లూరి లక్ష్మణ్ మేడారం చేరుకుని... అక్కడి పునర్నిర్మాణ పనులను పరిశీలించారు. ఆపై వనదేవతలను దర్శించుకున్నారు. అనంతరం మంత్రులు మీడియాతో మాట్లాడారు. భక్తులకు అసౌకర్యం కలుగకుండా పనులు జరుగుతున్నాయని.. అనుకున్న సమయానికి పనులు పూర్తి చేస్తామని మంత్రి పొంగులేటి అన్నారు. పదికోట్ల మంది భక్తులు వచ్చినా దర్శనానికి ఇబ్బందులు లేకుండా పనులు చేస్తున్నామని తెలిపారు. ఆదివాసీల మనోభావాలను గౌరవిస్తూ పనులు చేస్తున్నామని... ఆదివాసీ పూజారుల ఆలోచనతోనే పనులు జరుగుతున్నాయని మంత్రి వెల్లడించారు.

జాతీయ పండుగా గుర్తించాలి: మంత్రి కొండా సురేఖ

గతంలో మేడారంలో ఎలాంటి అభివృద్ధి జరగలేదని.. సీఎం రేవంత్ రెడ్డి వచ్చాక మేడారం అభివృద్ధి జరుగుతోందని మంత్రి కొండా సురేఖ అన్నారు. ఈ అభివృద్ధి చరిత్రలో నిలిచిపోతుందన్నారు. మేడారం జాతరను జాతీయ పండుగగా గుర్తించాలని.. దీనిపై కేంద్రమంత్రులు కిషన్ రెడ్డి, బండి సంజయ్ కలిసి ప్రధాన మంత్రిని నరేంద్ర మోడీని ఒప్పించాలని మంత్రి సీతక్క కోరారు. మేడారం మహాజాతర నాటికి పనులు పూర్తవుతాయని.. జాతర నాటికి పనులు పూర్తి చేస్తామని మంత్రి అడ్లూరి లక్ష్మణ్ అన్నారు.

దేవుడిపై రాజకీయాలా: మంత్రి సీతక్క

మేడారం అంటే తమ బంధం, భక్తి, భావోద్వేగం, బాధ్యత అని మంత్రి సీతక్క చెప్పుకొచ్చారు. మేడారంలో పది తరాలకు సరిపడ అభివృద్ధి చేస్తామన్నారు. దీక్షతో, బాధ్యతతో జాతరనాటికి పనులు పూర్తి చేస్తామని వెల్లడించారు. కొందరు తప్పుడు ప్రచారం చేస్తున్నారని మండిపడ్డారు. దేవుడిపై రాజకీయాలు చేయొద్దని హితవుపలికారు. గతంలో వేసిన షెడ్లను తొలగించి పక్కకు పెట్టామన్నారు. మేడారంలో ఎలాంటి ప్రతిమలు లేకపోయినా కోట్లాది మంది భక్తులు తరలివస్తున్నారన్నారు. సమ్మక్క – సారలమ్మ ఆదివాసీల అస్థిత్వానికి సంకేతమని మంత్రి సీతక్క పేర్కొన్నారు.

అభివృద్ధి నేపథ్యంలో ఇప్పటికే రాజన్న గుడిలో దర్శనాలు నిలిపివేత

వేములవాడ నవంబర్ 12 (ఎక్స్ ప్రెస్ న్యూస్); : దక్షిణ కాశీగా పేరొందిన వేములవాడ రాజన్న అలయంలో దర్శనాల విషయంలో అధికారులు అనుసరిస్తున్న వైఖరి భక్తులకు ఇబ్బందికరంగా మారుతున్నది. ఆలయ అభివృద్ధి నేపథ్యంలో ఇప్పటికే రాజన్న గుడిలో దర్శనాలు నిలిపివేసిన అధికారులు.. తాజాగా ఆలయంలోకి ప్రవేశించకుండా ప్రధాన ద్వారం వద్ద ఇనుప రేకులు అమర్చారు. కేవలం స్వామి వారి చతుష్కాల పూజలకు అర్చకులను మాత్రమే అనుమతిస్తున్నారు. రాజన్న ఆలయ అభివృద్ధి నేపథ్యంలో భీమేశ్వరాలయంలోనే దర్శనాలతో పాటు కోడె మొక్కులు, ఇతర ఆర్జిత సేవలను నిర్వహిస్తున్నారు. అభివృద్ధి పనుల్లో భాగంగా సుమారు నెల రోజుల నుంచి ఆలయ పరిసరాలలో కూల్చివేతలు కొనసాగుతున్నాయి. దక్షిణ, ఉత్తర భాగాలలో ప్రాకారం, పడమర వైపు ఉన్న నైవేద్య శాల, ఆలయ ఈవో కార్యాలయం ఇప్పటికే తొలగించారు. ఆలయం చుట్టూ పలు ప్రాంతాల్లో భక్తులు లోనికి రాకుండా ఇప్పటికే ఇనుప రేకులు అమర్చారు. తాజాగా, బుధవారం తెల్లవారుజామున ఆలయ ప్రధాన ద్వారాన్ని కూడా ఇనుప రేకులతో మూసివేశారు. దేవాదాయ కమిషనర్, ఆలయ అధికారులు ఎలాంటి ముందస్తు సమాచారం ఇవ్వకుండా ఇలా ఆలయాన్ని మూసివేయడంపై భక్తులు తీవ్ర ఆగ్రహం వ్యక్తం చేస్తున్నారు. కార్తీక మాసం కావడంతో వేములవాడకు భక్తులు భారీగా తరలివచ్చినప్పటికీ పునర్నిర్మాణం పేరిట ఆలయ ప్రధాన ద్వారం మూసివేయడంతో భక్తులు తీవ్ర నిరాశ చెందుతున్నారు. రాజన్న ఆలయం ముందు ఏర్పాటు చేసిన ఎల్‌ఈడీ స్క్రీన్లకే మొక్కి వెళ్లిపోతున్నారు. దీంతో రాజన్న ఆలయం భక్తులు లేక వెలవెలబోతున్నది.

రాధశ్రీ రాగాలు

బ్రహ్మ దేవుని చాన
కరములో గల వీణ
రసమయతెలంగాణ
అనును రాధశ్రీ
రాయి పగిలే సీమ
రాయి పలికే సీమ
మనది రాయల సీమ
అనును రాధశ్రీ

-రాధశ్రీ
సెల్:9494481210

ఆకస్మిక తనిఖీ..

–శరవేగంగా రాజన్న ఆలయ అభివృద్ధి
–సీఎం ప్రత్యేక చొరవతో నిధులు మంజూరు
–భక్తులకు ఇబ్బందుల్లేకుండా ఏర్పాట్లు
–ప్రభుత్వ విప్ ఆది శ్రీనివాస్

రాజన్న సిరిసిల్ల, నవంబర్ 12:(నేటి నిజం ప్రతినిధి): సుప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రమైన వేములవాడ రాజరాజేశ్వర స్వామి ఆలయంలో అభివృద్ధి పనులు శరవేగంగా సాగుతున్నాయని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విప్, స్థానిక ఎమ్మెల్యే ఆది శ్రీనివాస్‌ఏర్కొన్నారు. రాజన్న ఆలయంలో జరుగుతున్న అభివృద్ధి పనులను ఈ రోజు ప్రభుత్వ విప్ ఆకస్మికంగా తనిఖీ చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఆలయంలో జరుగుతున్న అభివృద్ధి పనుల వివరాలను అధికారులను అడిగి తెలుసుకున్నారు.

అనంతరం ప్రభుత్వ విప్ మాట్లాడుతూ.. వేములవాడ శ్రీ రాజరాజేశ్వర స్వామి ఆలయ అభివృద్ధి పనులు వేగవంతంగా జరుగుతున్నాయని తెలిపారు. ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి ఆలయ అభివృద్ధిపై ప్రత్యేక చొరవతో నిధులను మంజూరు చేస్తున్నారన్నారు. 150 కోట్లతో ఆలయ అభివృద్ధి, పట్టణ అభివృద్ధి శరవేగంగా సాగుతుందన్నారు. శృంగేరి జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ విధిశేఖర భారతి స్వామివారి అనుమతులతో ముందుకు పోతున్నామని, ఇటీవల స్వామి వారి స్వయంగా వచ్చి రాజన్న ఆలయంలో పరిశీలన జరిపి పలు సూచనలు సలహాలు చేశారని గుర్తు చేశారు.

వచ్చే భక్తులకు అర్జిత సేవల కోసం భీమేశ్వర ఆలయంలో తగు ఏర్పాట్లు చేశామని, స్వామివారి కళ్యాణం, కోడె మొక్కు కుంకుమ పూజ, సత్యనారాయణ వ్రతం అన్ని రకాల ఆర్జిత సేవలకు భీమేశ్వర ఆలయంలో ఏర్పాటు చేసినట్లు వివరించారు. ఆలయం ముందు రావి చెట్టు వద్ద భక్తులకు దర్శనం కోసం ఎల్‌ఈడీ స్క్రీన్లను ఏర్పాటు చేశామన్నారు. ప్రజల, భక్తుల మనోభావాలకనుగుణంగా రాజన్న ఆలయ అభివృద్ధి జరుగుతుందన్నారు.

అన్ని వర్గాల సలహాలు సూచనలు పరిగణలోకి తీసుకుంటున్నామని తెలిపారు. తెలంగాణతోపాటు ఇతర రాష్ట్రాల నుండి వచ్చే రాజన్న భక్తులు ఆలయ అభివృద్ధికి సహకరించాలని కోరారు.

వేములవాడ పట్టణ, రాజన్న సిరిసిల్ల జిల్లా, తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఉన్న రాజన్న భక్తులు రాజన్న ఆలయ అభివృద్ధికి సహకరించాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. ఆయనవ వెంట అడిషనల్ ఎస్పీ చంద్రయ్య, ఆర్డీవో రాధాబాయి ఈవో రమాదేవి, సిఐలు శ్రీనివాస్, వెంకటేష్, ఎస్సైలు, ఆలయ అధికారులు, సిబ్బంది కాంగ్రెస్ నాయకులు ఉన్నారు.

యువత సాహసాలు చేసినప్పుడే విజయం దక్కుతుంది

ఔత్సాహిక పారిశ్రామికవేత్తల సదస్సులో మంత్రి శ్రీధర్ బాబు

హైదరాబాద్ నవంబర్ 12 (ఎక్స్ ప్రెస్ న్యూస్);: యువత సాహసాలు చేసినప్పుడే విజయం దక్కుతుందని మంత్రి శ్రీధర్ బాబు తెలిపారు. ఉన్నతస్థానానికి చేరుకోవాలనే లక్ష్యం పెట్టుకుని ఆ దిశగా కష్టపడాలని యువతకు సలహా ఇచ్చారు. ఔత్సాహిక పారిశ్రామికవేత్తల సదస్సులో మంత్రి శ్రీధర్ బాబు పాల్గొన్నారు. యువత సరికొత్త ఆలోచనలతో ముందుకు రావాలని పిలుపునిచ్చారు. వినూత్న ఆలోచనలతో ముందుకొచ్చే వారికే ఉజ్జల భవిష్యతు ఉంటుందని వివరించారు. చిన్న, మధ్య తరహా పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించేందుకు కొత్త విధానం తీసుకొచ్చామని, అంకుర పరిశ్రమలు వంద కోట్ల టర్నోవర్‌కు చేరుకోవాలని, స్టార్టప్‌లకు సాయం చేసేందుకు తమ ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉందని మంత్రి స్పష్టం చేశారు. ఇవాళ ప్రపంచమంతా మనవైపు చూస్తోందని, ఇతర దేశాల్లో అవకాశాల కోసం చూడవద్దని కోరారు. ఇతర దేశాలు భారత్‌పై ఆధారపడే స్థితికి మనం ఎదగాలన్నారు.

చురక

రాజకీయ సమానత్వ
రాజ్యాంగం దృష్టి కల
మహిళలే పార్లమెంటు
మైనారిటీ ఎందుకిలా
సుప్రీం కోర్టు సూటి ప్రశ్న
సర్కారుకు ఒక సురుకు
అమలు చేస్తే కదా కోటా
అందరితో ఆమె ఉరుకు

-వేల్పుల నారాయణ
9440433475

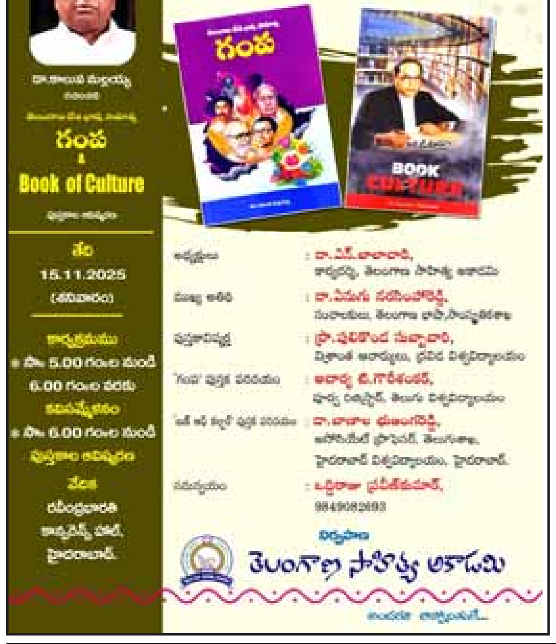

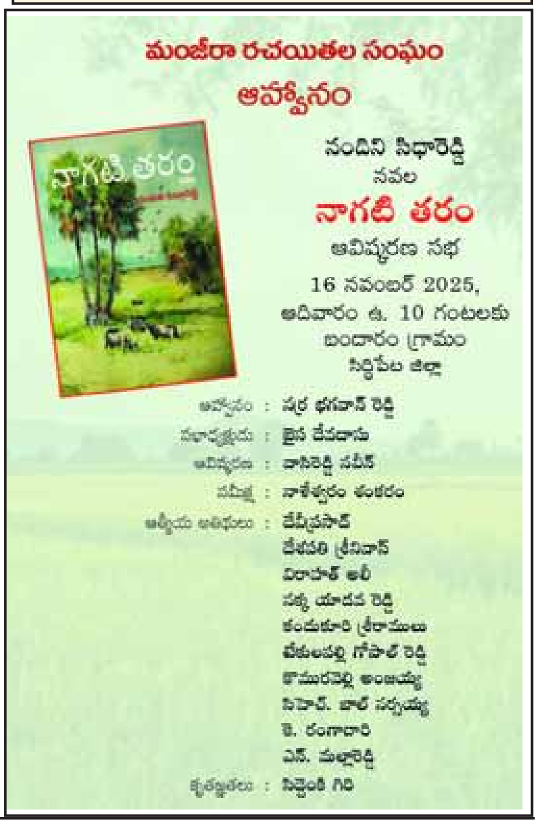

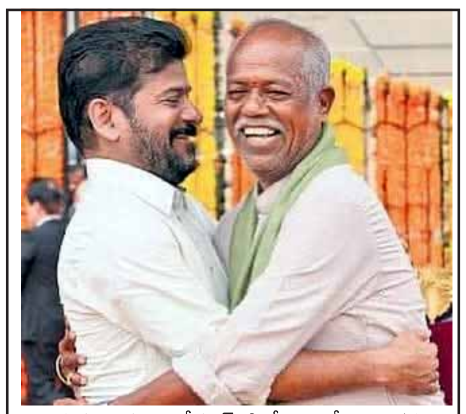
రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి రేవంత్‌రెడ్డితో అందెశ్రీ ఆలింగనం

నేటినిజం

సాహితీ కెరటాలు

E-mail : netinijam93@gmail.com website: www.netinijam.com

సెప్టెంబర్ 9, 2024న రవీంద్రభారతిలో కాళోజీ నారాయణ రావు 110వ జయంతి సభలో ప్రసంగిస్తున్న అందెశ్రీ.

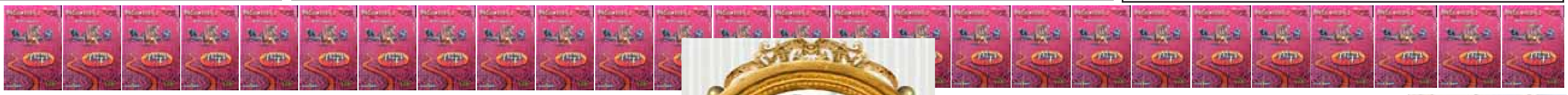

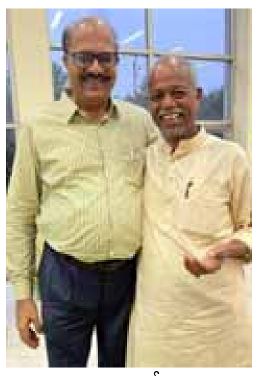
మంగారి రాజేందర్ (జింబో)తో...

సెప్టెంబర్ 9, 2024న రవీంద్రభారతిలో కాళోజీ నారాయణ రావు 110వ జయంతి సభలో కాళోజీ చిత్ర పటానికి నివాళులర్పిస్తున్న డా॥నలంగిండ్ల యాదగిరిరావు, బైస దేవదాసు, డా॥మామిడి హరికృష్ణ, రాష్ట్రపర్యాటక, సాంస్కృతిక ముఖ్యకార్యదర్శి వాణీప్రసాద్, రాష్ట్ర మంత్రి జూపల్లి కృష్ణారావు, అందెశ్రీ, డా॥నామోజు బాలాచారి.

ఆగస్టు 14 2015లో త్యాగరాయ గానసభలో "దాశరథి-వంశీ పురస్కారం"ను అందెశ్రీకి ప్రదానం చేస్తున్న సభలో డా॥ద్వా.నా.శాస్త్రి, వంశీరామరాజు, డా॥ఎస్.గోపి, బైస దేవదాసు, డిసిపి (ట్రాఫిక్) ఎస్. సత్యనారాయణ, డి. కృష్ణమూర్తి

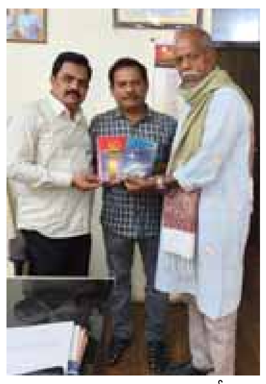
డా॥నామోజు బాలాచారితో...

పాటే ప్రణవం!

-డా॥నాళేశ్వరం శంకరం
సెల్: 94404 51960

అందెశ్రీకి పాటనే ప్రణవం. అదే అతని ప్రాణం. ప్రతిపాటలో ఆయన శ్వాస దాగి ఉంది. పాట నెత్తురుంటే చాలు జలపాతమైపోతారు. దాని ఆరోహణ, అవరోహణంలో ఆయన సహజంగా జీవిస్తాడు. ఆయన సహజ కవి. డిగ్రీ చదువులు చదవలేదుగానీ పాటకు తగిన భాషలో గొప్ప పరిశోధకుడు. అక్షర ప్రేమికుడు. ఆయన అక్షరం పాటను ప్రేమించడంతో పాటు ఆయనను కూడా ప్రేమించింది. ఆయన గాయాలతో పాటు, ప్రజల గాయాలను కూడా నేర్పాడు.

తెలంగాణ అస్తిత్వానికి ఆభరణం కాగలిగాడు. అందెశ్రీ తెలంగాణ ఉద్యమానికన్న ముందే నాకు ఆత్మీయుడు. ఆ ఉద్యమం మమ్ముల్ని ఒక ఇంటి వాళ్ళను చేసింది. అన్నా నువ్వింత చదువుకుని ఉద్యోగం వల్ల బతుకుతున్నావు గానీ నీ బతుకు నా బతుకు ఒకటేనే అని పదే పదే అనేవాడు. తన హృదయం తలపోతను ఫోన్‌ద్వారా నా మనసులోకి చేరవేసేవాడు. ఇంటికి వచ్చేవాడు. ఓ మారు బొడ్డ పెళ్ళి కుదిరింది భువనగిరి దేవాలయంలో చేయాలనుకుంటున్నాను. అక్కా నీవు తప్పక రావాలని వివాహ పత్రిక ఇంటికి వచ్చి ఇచ్చి వెళ్ళాడు. పెళ్ళికి వెళ్ళాను గానీ అక్కడ అందెశ్రీ లేడు. కూతురి పెళ్ళిలో ఉండలేకపోవడం, నన్ను కలచివేసింది.

ఎన్నిమార్లు ఫోన్ చేసినా ఎత్తడు. చివరికి నాలుగు గంటల సమయంలో ఫోన్ కలిసింది. పెళ్ళికి ఇవ్వాల్సిన డబ్బు పెళ్ళి రోజు ఇవ్వడానికి దొరకలేదు. పెళ్ళి ఆగిపోవద్దని చివరకు విజయవాడకు వెళ్ళాడట! డబ్బే ఆయన బతుకును గాయపరిచింది.

కూతుర్ని గాయపరచకూడదని ఎంత రోధించాడో నాకు తెలుసు. పార్థివ శరీరం కళ్ళలోంచి లోపలికి వెతుక్కున్నదిగాని అది అనుభవించిన గాయాలే మనసు పొరల మీద వాలి నన్ను దుఃఖితున్ని చేశాయి.

పాట గాయానికి ప్రతిరూపమేగానీ గేయమైన గాయం ఆయనను గాయపరిచినా చివరకు ఆయన పాట శ్వాసే మన పాటకు శ్వాసనిచ్చింది. మన ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడింది. అస్తిత్వాన్ని నిలబెట్టింది. అన్న 'నిప్పుల వాగు' సంకలనం తెచ్చిన. చాలా రోజులైంది. నీవి రెండు కవితలు వేసాను. నీకు ఇంటికి వచ్చి ఇస్తానని ఫోన్ చేసి, ఇంటికి వచ్చి ఇచ్చి వెళ్ళిందే ఆఖరిసారి.

ఈ మధ్యనే నాకో జీవన సాఫల్య పురస్కారం ఆయన వల్లనే వచ్చిందని స్వయంగా అందెశ్రీ చెప్పటమేకాదు సభకు వచ్చి నాపై ప్రేమతో మాట్లాడి వెళ్ళాడు.

గాయాలను గేయాలుగా మలచి, గొప్ప వాగ్గేయకారుడిగా తెలుగు సాహిత్యంలో నిలిచిపోతాడు.

'మాయమైపోతున్నడమ్మా మనిషన్నవాడు' అన్న ఆయన గేయాన్ని డిగ్రీ పిల్లలకు చెప్పిన ప్రతియేటా తరగతి గదిలోంచే ఫోన్ చేసి ఆయన గొంతును పిల్లలకు వినిపించేవాన్ని. వాళ్ళ హృదయోత్సాహం అక్షరాల్లో చెప్పలేను.

ఆయన పాట మన సాహిత్యం జీవించినంత కాలం జీవిస్తుంది.

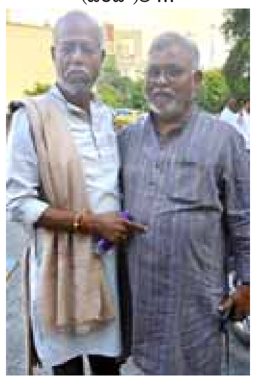
యాకూబ్‌తో,,,

ఆచార్య కోదండరామ్‌తో..

మనం అందెశ్రీని అర్థం చేసుకున్నామా?

-మౌనశ్రీ మల్లిక్
8919338546

ఈ తెలంగాణ నేల మీద ఎందరో కవులు కళాకారులు జన్మించారు. ఆ పరంపర లోని కవి అందెశ్రీ. అయితే అందెశ్రీని ఏ కవితో మనం పోల్చలేం. ఎందుకంటే, ఆయన ప్రత్యేకమైన వ్యక్తిత్వం గలవాడు. ఆ ప్రత్యేకత వలన ఆయన చాలామందికి అర్థం కాలేదు. ఇంతకు అర్థం కాని ప్రత్యేకత ఏమిటి?

ఆయన అందరు కవుల లెక్క బతకలేదు. కొందరు కవుల లెక్క దిగజార లేదు. పశువుల కాపరిగా మొదలైన అతడి జీవితాన్ని సమాజం ఎంతో చులకనగా చూసింది. పేదరికం ఎన్నో అవమానా లను రుచి చూపించింది. తన కన్న కొడుకును పోగొట్టుకు నేలా చేసింది. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ఆకలి విలువెం టో తెలియజెప్పింది. తన పోరాటమంతా వీటి పైనే చేశాడు. బాల్యంలో తన కుటుంబంలో చెలరేగిన అలజడులు అతడిని బతికినంతకాలం కలవరపెట్టా యి. బతుకుతెరువు కోసం తాపీ మేస్త్రిగా పనిచేసి, కుటుంబాన్ని పోషించుకోలేక పడిన కష్టాలను మర్చిపోలేదు.

ఏ మనిషి దృక్పథం అయినా తన వ్యక్తిగత జీవితానుభవాల నుంచే నిర్మించబడుతుంది. అందెశ్రీ కూడా ఒక ప్రత్యేకమైన వైఖరిని కలిగి ఉన్నాడు. అది చాలామందికి నచ్చలేదు. బతుకు పోరాటంలో హైదరాబాదుకు వచ్చిన తర్వాత చాలాకాలం మేస్త్రి పని చేస్తూనే బతికాడు. హైదరాబాదు అంతా నడిచి కలియ తిరిగేవాడు. బస్సులో ప్రయాణం చేయడానికి టిక్కెట్ కూడా డబ్బులు ఉండేవి కావు. అందెశ్రీ తో అనుబంధం ఉన్నవాళ్లకు ఈ విషయాలన్నీ తెలుసు. అయితే అందెశ్రీకి ఉన్న మూడు ప్రత్యేకతలు, గుర్తింపును తెచ్చిపెట్టాయి. అందులో ఒకటి అతడు మంచి కవి, గాయకుడు, వక్త. ఈ మూడింటిలో అతడు చాలా పరిణతను సాధించాడు. ఆ క్రమంలోనే అతని పాటలు కొన్ని సినిమాల్లో వినిపించాయి.

గంగ సినిమాకు మాటలు, పాటలు రాసి నంది అవార్డును పొందారు. అందెశ్రీ చాలా తక్కువ పాటలు రాశాడు. కాని వందల పాటలు రాసిన వారికి రాని గుర్తింపు అందెశ్రీకి వచ్చింది. ఆయన రాసినటువంటి ముఖ్యమైన పాటల్లో మాయమైపోతున్నడమ్మా మనిషన్నవాడు, కొమ్మ చెక్కితె బొమ్మరా కొలిచి మొక్కితే అమ్మరా, కాలం కరవాలం, వెళ్ళిపోతు న్నావా తల్లి, జన జాతరలో మన గీతం విశేష ఆదరణ పొందాయి. ఈ పాటలతో ఆయన జన సామాన్యం హృదయాల్లో స్థానం సంపాదించు కున్నాడు. ఆయనకు ప్రత్యేకమైన అభిమానులు ఏర్పడ్డారు.

ఇక ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంతో తెలంగాణ ప్రజలు ఆయన పాటకు, మాటకు ఆకర్షితులైపోయారు. ఆయన రాసిన 'జయ జయహే తెలంగాణ' పాట ఉద్యమానికి ఊపిరిగా నిలిచిందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. తెలంగాణ ఉద్యమం సమయంలో వేలాది గీతాలు పుట్టుకొచ్చాయి. అందులో కొన్ని మాత్రమే గుర్తింపుకు నోచుకున్నాయి. వాటిలో మొదటిది జయ జయహే తెలం గాణ. తెలంగాణ ఉద్యమం సమయంలో ఈ పాటతోనే ఏ సభనైనా ప్రారంభించే వారు. రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ తర్వాత ఆ పాటను ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ప్రార్థన గీతంగా ఆలపించారు.

ఆ పాటను రాష్ట్ర గీతంగా పెట్టాలని అప్పటి తెలంగాణ ప్రభుత్వం కూడా ప్రయత్నించింది. కార ణాలేవైనప్పటికీ కెసిఆర్ కు అందెశ్రీకి వచ్చిన విభేదాల వల్ల ఆ పాట రాష్ట్ర గీతంగా ఆమోదం పొందలేకపోయింది. ఇక్కడ ఆలోచించాల్సిన విషయం ఏమిటంటే అప్పటి టి ఆర్‌ఎస్ ప్రభుత్వం ఆ పాటను తిరస్కరించి నప్పటికీ, పాఠశాలల్లో మాత్రం పిల్లలు పాడుతూనే ఉన్నారు. ఇందులో ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుల పాత్ర చాలా గొప్పది. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా టీచర్లు ఎప్పుడూ పనిచేయరు. కానీ ఈ పాట విష యంలో ఎవ్వరు పిల్లలకు అడ్డు చెప్పలేదు. పైగా పాఠశాలల గోడలపై తెలంగాణ రాష్ట్ర గీతం అంటూ జయ జయహే తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని రాయించారు.

అందెశ్రీకి వస్తున్న అపారమైన గుర్తింపును సమకాలిన సాహిత్యకారుల్లో కొందరు ఓర్చుకోలేకపోయారు. అలా అందెశ్రీ పట్ల అకారణ ద్వేషాన్ని పెంచుకు న్నారు. పబ్లిక్ వేదికల మీద కూడా అందెశ్రీతో కొంతమంది కవులు విభేదిం చడం మనం చూశాం.

అందెశ్రీ దళిత వాదం పట్ల చాలా దూరంగా ఉన్నాడు అసలు తనకు తాను దళితుడినే కాదు అని ప్రకటించుకు న్నాడు. అది దళిత వర్గాలకు అస్సలు నచ్చలేదు. అలా దళిత మేధావులకు శత్రువుగా మారాడు.

అందెశ్రీ వైదిక సంప్రదాయంలో జీవించాడు. అది కూడా చాలామందికి నచ్చలేదు. ఆయన బాసర సరస్వతీ దేవి ఆరాధకులుగా ఉన్నారు. అందుకే తన కూతుర్లలో ఒకరికి వాక్కులమ్మ అని పేరు పెట్టారు. అందెశ్రీ స్నేహితులు, అభిమా నుల సహకారంతో ప్రపంచంలోని పేరెన్ని కగన్న నదులను సందర్శించాడు. ఇది అతనికి ఎలా సాధ్యమవుతుందని చాలా మంది సాహిత్యకారులు ఆశ్చర్యపోయారు. కొంతమంది అసూయ కూడా పడ్డారు. అలా ప్రపంచమంతా తిరిగి లోక కవిగా బిరుదు పొందారు.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత తన పాట రాష్ట్రగీతంగా పెట్టకపోయేసరికి చాలా కాలం బాధపడ్డారు. ఆ క్రమంలోనే అప్పటి కెసిఆర్ ప్రభుత్వాన్ని తీవ్రంగా విమర్శించారు. ఒక సాధారణమైన కవి ప్రభుత్వాన్ని, జంకు లేకుండా ధిక్కరించడం చాలామందికి విస్మయం కలిగించింది. ముఖ్యంగా ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో ఆయన కెసిఆర్ ను ఉద్దేశించి చేసిన ప్రసంగం, అతని ధైర్యానికి మచ్చుతునకగా చెప్పుకోవచ్చు.

ఈ క్రమంలోనే ఆయన సంకలన కర్తగా ప్రచురించిన నిప్పుల వాగు సంకలనం సాహిత్య చరిత్రలో ఒక అద్భుతం. అలాగే సుద్దాల అశోక్ తేజ శ్రీ శూద్రగంగ దీర్ఘ కవిత, శ్రీరామ్ హసిత భాష్పాలు పుస్తకాలను ప్రచురించాడు. ఆ పుస్తకాలను స్వయంగా ముఖ్య మైన వ్యక్తుల ఇంటికి వెళ్లి స్వయంగా అంద జేశాడు.

అందెశ్రీ లోపల చాలా ప్రేమ ఉంది. కానీ అతనికి చాలా దగ్గరగా వెళ్లిన వాళ్లకు మాత్రమే అది కనిపిస్తుంది. మిగతా వాళ్లకు అతడు భగభగ మండే సూర్య గోళం లాగా కనిపిస్తాడు. అందెశ్రీ మీద వచ్చిన పత్రిక కథనాల్లో అతన్ని ప్రశంసిస్తూ రాసిన కథనాల కంటే విమర్శ వ్యాసాలు ఎక్కువగా వచ్చాయి. దానికి కారణం అందెశ్రీ అందరికీ అర్థం కాలేదు. అతని ఆలోచనలు, అతని భావ జాలం, అతని జీవన విధానం, అతని గమ్యం కొందరికి నచ్చలేదు. అందువలన అతడిని తీవ్రంగా నిందిస్తూ, దుర్భాషలాడుతూ, చివరకు అతని వైకల్యాలను బాడీ షేమింగ్ చేస్తూ కూడా వ్యాసాలు వచ్చాయి. నిజానికి అది ఖండించాల్సిన విషయం.

అప్పటి టిఆర్ఎస్ అభిమానులు కూడా సోషల్ మీడియాలో చాలా విపరీతంగా విమర్శించారు. ఆలోచించాల్సిన విషయం ఏంటంటే వీటన్నింటినీ అతను ఓర్పుగా తట్టుకున్నాడు. తట్టుకుని నిలబడ్డాడు. పులులను చూసి అతడు పారిపోలేదు. ఒంటరి వాడైనా కూడా తాను సింహంలా గర్జిస్తూనే ఉన్నాడు.

ఒక మనిషి తనలా జీవిస్తూ ఉంటే, ఈ సమాజం అందరిలా జీవించమని చెబుతుంది. అలా జీవించకపోతే రాళ్లతో కొడుతుంది. అందెశ్రీ వీటన్నిటిని తట్టుకోవడానికి గల కారణం అతడు నడిచి వచ్చిన దారి.

ఈ మధ్యకాలంలోనే రేవంత్ రెడ్డి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తర్వాత జయ జయహే తెలంగాణ గీతాన్ని రాష్ట్ర గీతంగా ప్రకటించిన తర్వాత జీవితానికి సార్థకత చేకూరినట్టుగా భావించాడు. ఒక ప్రభుత్వం నుండి తిరస్కారానికి గురై మరో ప్రభుత్వం చేత గుర్తింపును పొందడం తను సాధించిన గొప్ప విజయంగా భావించాడు.

అందెశ్రీ జీవితంలో జరిగిన అతిపెద్ద అద్భుతమైన విషయం అంటే అదే.

ఆయన పాట రాష్ట్ర గీతంగా ఎంపిక కావడం కూడా చాలామందికి నచ్చలేదు. ఆ సమయంలో కూడా చాలా విమర్శలను ఎదు ర్కొన్నాడు. రాష్ట్ర గీతానికి సంగీతం అందించేందుకు కీరవాణిని ఎంపిక చేసుకోవడం వలన, తెలంగాణలో కీరవాణి అంతటి అంతటి స్థాయి సంగీత కారులు లేరు అనడం వలన కొందరు వ్యతిరేకత తెలిపారు. ఏది ఏమైనా, ఎన్ని ఆటంకాలు వచ్చినా తను అనుకున్నది సాధించాడు.

కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం నవరత్నాలు పేరుతో 9 మంది సాహిత్యకారులకు ఒక్కొక్కరికి కోటి రూపాయలు ప్రకటించే విష యంలో అందెశ్రీ ప్రధాన పాత్ర వహించారు. తనతో పాటు మరో ఎనిమిది మంది కవులను ఎంపిక చేయడంలో కూడా ఆయన ఉన్నారు. ఆయనను ప్రేమించిన వారిని, ఆయన ప్రేమించిన వారిని, ఎవ్వరినీ బాధ పెట్ట లేదు. అందరితోనూ బాగానే ఉన్నాడు. తనకు చేతనైనంత సహాయం చేశాడు. తనకు కష్టం వచ్చినప్పుడు తన ఆత్మీయు లకు చెప్పుకొని బాధలను విముక్తం చేసుకున్నాడు.

అందెశ్రీ మొండిఘటంగా మారడానికి ఆయన బాల్య జీవితం ప్రధాన కారణం. ఆ తర్వాత తనకు నచ్చిన వైదిక సంప్రదా యంలో జీవించడం. ఎవరిని లెక్క చేయ కుండా మాట్లాడటం. అహంకారంతో మాట్లాడినట్టుగా ఉండే గంభీర స్వరం. ఇవన్నీ కూడా చాలా మందికి నచ్చలేదు. నచ్చలేదు. అంటే ముక్కుసూటి తనంతో మాట్లాడే అతనిని అర్థం చేసుకోలేని వారికి నచ్చలేదు.

అందెశ్రీ జీవితంలోని విజయాలు:

ప్రపంచంలోని ముఖ్యమైన నదులను సందర్శించాడు.

తిరస్కరించబడిన తన పాటను రాష్ట్ర గీతంగా పెట్టేలా చేసుకున్నాడు.

పాడుతా తీయగా కార్యక్రమంలో అతిథిగా పాల్గొన్నాడు.

ఓపెన్ హార్ట్ విత్ ఆర్కే టీవీ షోలో ఇంటర్వ్యూ చేయబడ్డాడు.

ఈటీవీ ఆలీతో సరదాగా కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

అందెశ్రీ తో నాకు వ్యక్తిగతమైన అనుభవంతో చాలా ఎక్కువ. 25 సంవత్సరాలుగా మా స్నేహం అరమరికలు లేకుండా సాగింది. మేమిద్దరం కలిసి ప్రత్యేకంగా మేడారం జాతరను సందర్శించాము. సరికొండ నరసింహా రాజు, కె.వి. ఆహ్వానం మేరకు నాగార్జున సాగర్ సందర్శించాము. ఇంకా అనేక కార్యక్రమాలకు, చాలా ఊర్లకు అతిదులుగా వెళ్ళాము. ప్రతిరోజు ఫోన్లో మాట్లాడుకునేవాళ్ళం. నేను ఆర్టీసీ క్రాస్ రోడ్ లో పనిచేస్తున్నప్పుడు అందెశ్రీ మా ఆఫీసుకు వచ్చేవాడు. అక్కడ మధ్యాహ్నం కలిసి భోజనం చేసేవాళ్ళం. ఇద్దరం కలిసి చాలా సినిమాలు చూశాం. రోజంతా సాహిత్య చర్చలు చేసేవాళ్ళం. తాను ప్రచురించిన నిప్పుల వాగులో నా గీతాన్ని ప్రత్యేకంగా ప్రచురించారు. అందెశ్రీ ఆంతరంగిక మిత్రులలో నేను ఒకడిని. ఆయన జీవితంలోని అనేక విషయాలను నాతో పంచుకునేవారు.

మా పరిచయానికి గుర్తుగా నా ఐదవ కవితా సంపుటి చలనకాంక్ష పుస్తకాన్ని రవీంద్రభారతిలో ఆయన చేతుల మీదుగా ఆవిష్కరించారు. ఆ తరువాత తన వాక్కులమ్మ ప్రచురణ ద్వారా నా ఆరవ పుస్తకాన్ని రెండు లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో ప్రచురిస్తానని వేదిక మీద ప్రకటించారు. అది నా పట్ల ఉన్న వాత్సల్యం. సుద్దాల అశోక్ తేజ శ్రీ శూద్రగంగా, శ్రీరామ్ హసిత భాష్పాలు పుస్తకాలు ప్రచురించినప్పుడు మా ఇంటికి వచ్చి మరి ఇచ్చాడు. కొన్ని రోజుల క్రితం మా ఇంట్లో భోజనం చేయాలని ఉందని చెప్పి ఇంటికి వచ్చి రోజంతా గడిపాడు.

అందెశ్రీలో మనం గమనించాల్సింది అనుకున్నది సాధించే పట్టుదల, ఎంతటి వారినైనా ఎదిరించే ధీరత్వం, మాట మీద నిలబడే తత్వం. పదవ తేదీ ఆయన మరణించిన రోజు చివరి చూపు కోసం వెళ్లాను అక్కడ అందెశ్రీని విమర్శించిన చాలామంది ఉన్నారు. అది ఆయన గెలుపు.

మౌనశ్రీ మల్లిక్ కవితా సంపుటి 'చలన కాంక్ష'ను ఆవిష్కరించిన అందెశ్రీ. వేదికపై డా॥సుద్దాల అశోక్ తేజ తదితరులు.

అందరివాడు

ఆత్మగల్ల
పల్లె పదం విశ్రమించాక ...
సాహితీ లోకం చిన్నబోయింది!.
కవిరేడు కనుమరుగయ్యాక...
జానపద జగతంతా...
శోకసంద్రంలో మునిగిపోయింది!
పెద్దగా చదువు లేకుంటేనే0?
గొప్ప మనసున్న
మానవతావాది అతడు!.
మసకబారుతున్న
మానవ సంబంధాలకు ...
తన గీతాలతో
మెరుగులు అద్దడానికి
ఆరాటపడిన ఆప్తుడతడు!.
బడుగు జీవుల పక్షాన నిలిచి ...
వారి వేదనాభరిత
జీవన గాథలను
రాయడమే కాదు...
తన గొంతుతో ఎలుగెత్తి చాటిన
వాగ్గేయకారుడతడు!.
'అందరివాడు' గా వెలుగుందిన
అందెశ్రీకి
సమర్పిద్దాం
అశ్రునివాళులు అందరం!

-దాస్యం సేనాధిపతి 9440525544

అమరుడు అందెశ్రీ అన్న

గలగలా చూస్తూ ఆయన నవ్వు
అశ్వయుజంలో విరబూసే
తంగేడు పువ్వు.
గొంతెత్తి పాడుకున్న ఆయన రాగం
బహు జనావళికి మేల్కొలుపు గీతం.
మనిషి మాయమవుతున్నాడని చెప్పి
కండ్ల ముందే
కనబడకుండా పోయిన ఋషి.
ఆయన జానపద సాంస్కృతిక చిహ్నం
ఆయన తెలంగాణ ఆత్మిక వైభవ గీతం
ఆయన బతుకమ్మ మీది గుమ్మడి కేతనం
ఆయన నిరంతర అచల చైతన్యతత్వం
ఆయన అనుదిన అనురాగ దిక్కారం
తరగతి గదుల్లో దొరకని అక్షరాలను
లోకం మీద ఏరుకున్న
ప్రాకృతిక పండితుడు
ఆయన ఒక నిప్పుల వాగు ప్రవాహం
ఆయన అట్టడుగు నుండి లేచిన ఆకాశం.

-అన్నవరం దేవేందర్
9440763479

డా॥సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్‌తో...

రోహిణి వంజారితో...

బడేసాబ్‌తో...

ఘనపురం దేవేందర్‌తో...

డా॥విజయలక్ష్మి పండిట్‌తో..

సంగెవేని రవీందర్‌తో...

సుమిత్రానంద్‌తో...

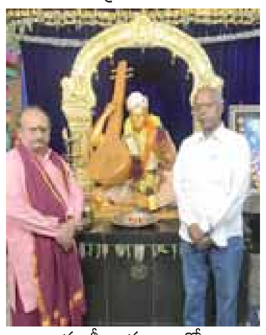
వంశీ రామరాజుతో..

డా॥నాళేశ్వరం శంకరంతో...

కాసర్ల నరేశ్‌రావుతో...

భీంపల్లి శ్రీకాంత్‌తో...

ఎన్.వి.రఘువీర్ ప్రతాప్‌తో...

జనవరి 27, 2008న నేటినిజం 'గణతంత్ర దినోత్సవ ప్రత్యేక సంచిక' ఆవిష్కరణలో వల్లూరి శివకుమార్, బి. నరసింగరావు, బైస దేవదాసు, అందెశ్రీ

అందెశ్రీ తో కంశ్రీ

అందెశ్రీ అన్నా అని నేనంటే
అన్నా కంశ్రీ అని అతనన్నాడు
మా ఊరు రావురూకుల ఇది అని నేనంటే
మా ఊరు రేబర్తి నాది అతనన్నాడు
మా ఇంటికి రావడం అదృష్టమని నేనంటే
మా ఇంటికి వచ్చినట్టే కదా అతనన్నాడు
అన్నం తిని పొమ్మని నేనంటే
మంచినీళ్లు తాగి ఉంటా అతనన్నాడు
మా బాపు ఇతనే అని నేనంటే
మా బాపేకదా ఇతడని అతడన్నాడు
కవిత చదువుతా అన్నా అనినేనంటే
పాట పాడుతా అన్నా అని అతనన్నాడు
కవిని నేను అని నేనంటే
కవి గాయకుణ్ణి నేను అని అతనన్నాడు
చదువుకున్న వాడిని అని నేనంటే
చదువురాని మేధావిని నేనని అతనన్నాడు
అన్నా నమస్తే ఉంటాఅని నేనంటే
అన్నా వస్తా అని అతనన్నాడు
ఇప్పుడు ఏదో ఏదో విన్నానని నేనంటే వినకు
చూడు చూడుఅతనన్నాడు
జరగరానిది జరిగిందని నేనంటే
ఏమీ జరగలేదు ఒరగలేదని అతడన్నాడు
ఎక్కడికి వెళ్తున్నావని నేనంటే
ఇక మళ్లీ వస్తానని అతనన్నాడు
టాటా టాటా వస్తా అని అతనంటే
నువ్వు లేక నేనెందుకన్నా అని నేనన్నాను.
(రాష్ట్రం ఏర్పడక ముందు ఉద్యమ కాలంలో అందెశ్రీ అన్న మా ఊరు రావురూకులకు మా ఇంటికి వచ్చినప్పుడు మంచినీళ్లు మాత్రమే తాగిన జ్ఞాపకంతో ఇప్పుడిట్లా లాలాపేటలో సందర్శనార్థం ఉంచిన పార్థివ శరీరాన్ని చూసిన సందర్భంలో)

- కందుకూరి శ్రీరాములు
సెల్:9440119245

శ్రీమతి లక్ష్మి, డా॥నందిని సిధారెడ్డి, అందెశ్రీ, మోతుకూరి అశోక్‌కుమార్ ఎ.శంకర్ తదితరులు

ఆత్మాభిమానమే అందెశ్రీ కూడబెట్టిన సంపద

– బి.ఎస్.రాములు
8331966987

అందెశ్రీ అమరుడు. అందెశ్రీకి చావులేదు.

అందెశ్రీ ఇపుడొక ఆకాశంలో వెలుగులీనే

ఒక నక్షత్రం. అందెశ్రీ ఇపుడు ప్రజల దరువు

నిత్యం పాడుకునే తెలంగాణ రాష్ట్ర గీతం.

అందె శ్రీ సార్థక జన్ముడు.

అందె శ్రీ తెలంగాణ చరిత్రను మలుపు తిప్పిన మహనీయుడు.

అందెశ్రీతో మూడు దశాబ్దాల జ్ఞాపకాలు. అనుభవాలు. ఈ ముప్పయి ఏళ్లలో

ఆయన నుండి నేనే నేర్చుకున్నానో నా నుండి ఆయనే నేర్చుకున్నాడో విడదీసి గిరిగీసి చెప్పడం కష్టం. శిష్యుడుగా పాదాభివందనాలు చేస్తూనే గురువులకు పాఠం చెప్పగలిగిన వాడు అందెశ్రీ. ఆత్మాభిమానమే అందెశ్రీ నిలబెట్టిన సంపద.

అందెశ్రీ లో అహంకారం చూసిన వారున్నారు. అందె పొగరు బోతు తనం చూసిన వారున్నారు. అందెశ్రీలో వున్న కవిని గాయకున్ని సహృదయున్ని చూసిన వారు కోట్లాది మంది. . ఎవరినీ లెక్కచేయని తనమే అందెశ్రీని అందెశ్రీగా నిలిపింది. తల వంచితే అది తెగిపడుతుందని తెలిసిన వాడు అందె శ్రీ.

వాక్శుద్ధి వల్ల తను చెప్పింది జరుగుతుందని నమ్మినవాడు. అలనాటి పోతులూరి వీర బ్రహ్మం గారి గురించి విన్నాము. తులూరి సమాజానికి తిరుగుబాటు నేర్పాడు. రాజులను మార్చాడో లేదో తెలియదు గాని అందెశ్రీ ప్రభుత్వాలను మార్చుతాను అన్నాడు. తనను ఈసడించిన వాడెంత అన్నవాడిని కుర్చీ నుంచి లాగి పడేసే దాక హృదయంలో అగ్ని గుండమై బతికినవాడు. అదే నిప్పుల వాగై పాటల కవితల సంకలనంగా నిప్పులు వెదజల్లింది. ఆరేండ్ల కృషి అది.

అది కేవలం హఠ యోగ విద్య కాదు. అది ఆనాడు సిగ లాగి అవమానించబడిన చాణక్యుడు నంద రాజ్యాన్ని కూల్చి మౌర్య చంద్ర గుప్తునికి పట్టాభిషేకం చేసిన ఘట్టం . నేటి చాణక్యుడుగా నిలిచి తనను ఇంటర్వ్యూ నువ్వు చెయ్యాలి. నేను జవాబులు చెప్పాలి అని భవిష్యత్ తెలిసిన అందెశ్రీ ఏం చేయనున్నాడో తెలిసినదెందరికి? ఇప్పటికీ అర్థం అయ్యిందెందరికి? ఆ .. చదువురాని వాడు నాలుగు నుడుగులు నేర్వగానే ఇంత ఇదా అని లోలోపల చిన్న చూపున్నవారిని వారి మానాన వారిని వదిలేసాడు. కులం లేదు ధనం లేదు నాలుగు కవితలు రాస్తే ఇంత పోకడా? అనుకున్నవారు తరువాత నోరెళ్ల బెట్టారు. అందెశ్రీ లో ఎంత విద్వత్తున్నదో ఆయన గురువుగా గౌరవించే శ్రీరాం సర్‌కు తెలుసు. నాకు తెలుసు.

తన బాధను కోపాన్ని ఆవేశాన్ని తన అదుపులో పెట్టుకున్నవాడు అందెశ్రీ. అందె శ్రీ ఒక పసి బాలుడు.

1995లో **"ప్రవహించే పాట ఆంధ్ర ప్రదేశ్ దళిత పాటలు"** అనే పాటల పుస్తకం కోసం అన్ని ప్రాంతాల నుండి వందలాది కవుల నుండి సేకరిస్తున్న కాలంలో అందె శ్రీ వెలువరించిన రెండు పాటల పుస్తకాలు అందించాడు. అవి అన్నీ ప్రకృతి గురించి పల్లె జీవితం గురించి మానవీయత గురించిన పాటలు.

అందెశ్రీ 1992 లో ప్రారంభించిన దరకమే ఐక్య వేదికలో చేరలేదు. పాట కవుల వేదిక , కథకుల వేదిక ప్రత్యేకంగా ఉండాలని అనుకున్న ప్రకారం గూడ అంజయ్య పాట కవుల వేదికను ప్రారంభించాడు. అందెశ్రీ దానితో కలిసి కొన్ని పాటలు రాసాడు. చివరకు పాట కవుల వేదిక " తెలంగాణ ధూం ధాం " బీజం వేసింది. కామారెడ్డి సభతో తన రూపం తీసుకుంది. పాట కవులు కళాకారులు తప్ప ఎవరూ వేదిక పై వుండరాదనే నియమంతో **"తెలంగాణ ధూం ధాం"** బయల్దేరింది. పాట కవుల వేదికను తెలంగాణ ధూం ధాంగా మలచడంలో అందెశ్రీది కీలక పాత్ర. మారోజు వీరన్న తెలంగాణ కోసం చేసిన కృషి అంతర్లీనంగా వుండింది.

రసమయి బాల కిషన్ కళాకారుడుగా తెలంగాణ ధూం ధాం కు ఐకాన్‌గా నిలిస్తే దాని రూపు రేఖలను తీర్చి దిద్ది సాహిత్యాన్ని అందించినది అందెశ్రీ. అంతడుపుల నాగరాజు కళాబృందం దాన్ని రస మయం చేసింది. తెలంగాణ ఉద్యమం అందెశ్రీని తయారు చేసుకున్నది. తెలంగాణ తల్లి కన్న బిడ్డ అందెశ్రీ.

అందెశ్రీ పేద బిడ్డ. పశువుల కాసాడు. సుతారి పని చేసాడు. నిజామాబాద్ లో శృంగేరీ పీఠానికి చెందిన శంకర్ గురూజీ జ్ఞాన బోధ చేసాడు. బిరుదు రాజు రామ రాజు కన్న బిడ్డగా చూసుకున్నాడు. బాసర వాక్కులమ్మ స్ఫూర్తితో ఎదిగాడు. కాల మహిమ అందెశ్రీ ని ఆశు కవిగా మలిచింది. లోక కవిగా ఎదిగాడు. తెలంగాణ ఉద్యమ కవిగా విశ్వ వ్యాప్తమయ్యాడు. రాష్ట్ర గీతం కవిగా నిలిచాడు. మహాకవి కాళిదాసును మరిపించిన మహాకవి అనిపించుకున్నాడు.

కాళిదాసుది మేఘ సందేశం. అందెశ్రీది నది సందేశం. నది నడిచి పోతున్నది. నావనై నను కమిమన్నది అంటూ దేశ దేశాల ను సందర్శించి ప్రపంచ నదులెన్నో చూసి పరవశించాడు. కవిత్వం కోసం ప్రపంచం లోని నదుల వెంట నడిచిన కవి ప్రపంచంలో అందెశ్రీ ఒక్కడే! అత్యంత పేదరికం నుండి ఆశు కవిగా లోక కవిగా సహజ కవిగా ప్రకృతి కవిగా పరిణతి చెందిన మహాకవి.

అందెశ్రీ ఆశు కవిత్వాన్ని పండిత కవిత్వంగా మలుపు సాధించడం అసాధారణమైన విషయం. వర్తమానంలో సాహిత్యం మీద బతికిన మహా కవి అందెశ్రీ. ఏ నిర్మాణంలో ఇమడలేనని చెప్పి స్వతంత్రుడుగా జీవించిన కవి అందెశ్రీ. అందె శ్రీ భౌతిక కాయాన్ని ముఖ్యమంత్రి తన భుజం మీద మోసి ముందుకు నడిచాడు. అందెశ్రీ ప్రభుత్వ లాంచనాలలో కూడ తన చరిత్ర తాను సృష్టించుకున్నాడు. అమరుడైనాక కూడ ఆయన కోరుకున్నట్టుపద్మభూషన్, పద్మ విభూషణ్ ఆయనను తప్పక వరిస్తాయి. కొంత కాలానికి నన్ను పంపిస్తావని అనుకున్నాను అందెశ్రీ! ముందుగా నువ్వే వెళ్లి పోయావా? అమరుడా! అందెశ్రీ నీకు జోహార్లు . నా హృదయంలో చరిత్రలో నీవెలా భాగమయ్యావో రాసిన రాతలు కొన్నైనా చూసి సంతసించిన మురిపెం మనది. మనది చరిత్ర! చరిత్ర మనదే సుమా !

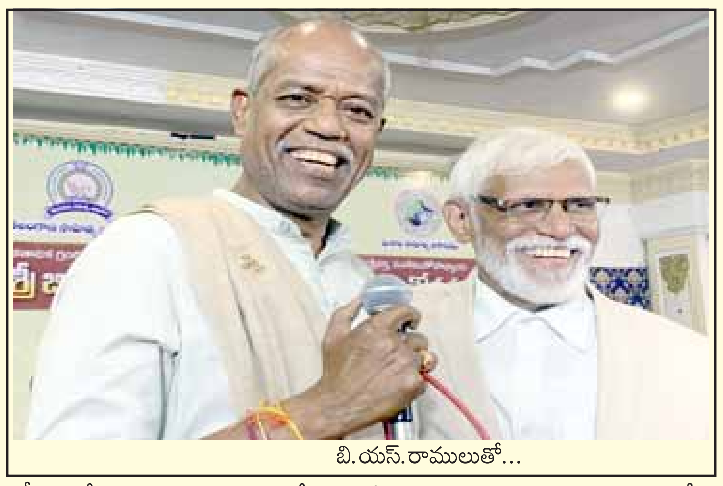

బి.యస్.రాములుతో...

మాలిన్యం లేని మాణిక్యం

ఆయన గళం అరుదైన
స్వర భాస్వరం
సాదించినది స్వరాష్ట్రపు ఘనవిజయం.
ఉద్యమానికి ఊతమిచ్చిన
ఆయన పాట
ప్రజాగీతమై ప్రభవించింది
ప్రతి నోట.
అమానవీయతపై ఎక్కుపెట్టిన
ఆయుధంగా
ఆయన కలాన్ని శంఖనాదంలా పూరించాడు.
ప్రజలను ఉద్యమింపజేసిన ఆయన
పాట
అమరగీతమై ప్రతిధ్వనించింది
రాష్ట్రమంతటా.
మాయమై పోతున్న మనిషితనపు
మర్మాన్ని ఒలిచి చూపిన
మార్మికుడతడు.
మానవతా కేతనం ఎగరేసిన
లోకకవి అతడు
తెలంగాణ మట్టిలో పుట్టిన
మాణిక్య మతడు.
రాష్ట్రీయ గీతమై ప్రతినోట
అందెశ్రీ అమరుడై ఉంటారు.

–ఎన్వీ రఘువీర్ ప్రతాప్
9440551552.

పట్టా లేని ప్రజా కవి

పట్టా లేని ప్రజా కవి.!
మరణం ఎది నీకు.
కిర్రు చెప్పుల ఓ పశువుల కాపరి.!
అంతం ఎది నీ పదాలకు.
పాలుగు పార నేర్పిన పాఠాలతో
నదిలా నడిచావు
తెలంగాణ తల్లి పాదాలకు
అక్షరాల అందేలు కట్టి
దండలు పెట్టావు
ఉప్పర పనిలోనచేమట చుక్కలో.!
గోర్రెల మందలో తిన్న
కారం మెతుకులో.!
తెలంగాణ మట్టిలో
దాగిన పౌరుషమో.!
నీ అక్షరాల ఆవేదనలో నిలిచే.!!
జయ జయ జయహే తెలంగాణ
అంటూ **–బాయికాడి నర్సింలు**

కొమ్మచెక్కిన బొమ్మ అందెశ్రీ

–డా॥ ఎస్.రఘు, సెల్: 9848208533

ప్రకృతి పాఠశాలలో పాటను దిద్దుకున్న సహజకవి అందెశ్రీ పరిసరాల్లోని పరిణామాలకు పాటగా పరిఢవిల్లిన ప్రజాకవి ఆయన పసితనం నుంచే పశువుల కాపరిగా పని చేసినా... రోజువారీ కూలీగా,, తాపీ మేస్త్రీగా శ్రమించినా మనసు మాత్రం పదాల చుట్టూ పరిభ్రమించేది. అందెశ్రీ అసలు పేరు అందె ఎల్లయ్య ఊహ తెలియని వయసులో తల్లిదండ్రుల ప్రేమకు దూరమై అనాథైన ఆయనకు పాట తొలి ఊరటనిచ్చింది. ఏ బడిలో చదువుకోకపోయినా లోకమనే విశ్వ విద్యాలయంలో గాఢమైన తాత్విక విషయాలను అవగాహన చేసుకున్నారు. తొలిదశలో శృంగేరి మఠపీఠాచార్యులు స్వామి శంకర్ మహరాజ్ ఆశీస్సులతో జీవనోత్సాహాన్ని నింపుకొన్నారు. ఆచార్య బిరుదురాజు రామరాజు ప్రేమాభిమానాలు పొంది ఆయన మార్గదర్శకత్వంలో సాహిత్య సృజనకు పాదులు తవ్వుకున్నారు.

పాటకు చిహ్నం

అందెశ్రీ తన ఆరేళ్ల వయసు నుంచే ఆశువుగా పాటల్లడం మొదలుపెట్టారు. తనలోని కవితాత్మను నిదురలేపి సాహితీ జిజ్ఞాసను కలిగించిన గురువులదరినీ తలచుకుంటూ **'పాటల పూదోట'** లలిత గీతాల సంపుటిని 1994 అక్టోబరులో వెలు వరించారు. అదే సంవత్సరం డిసెంబరు లో **'అందెల సందడి'** అనే కవితా సంపుటి అందించారు. అందెశ్రీ ఈ రెండు గ్రంథాలకు ప్రముఖ సాహితీవేత్తలు సి. నారాయణరెడ్డి పేర్వారం జగన్నాథం, రావూరి భరద్వాజ, బోయి భీమన్న తదితరులు ముందుమాటలు రాశారు. వారందరి మా టలను క్రోడీకరిస్తే నిలిచే మాట **'అందెశ్రీని దేశం నిలపకపోతే, కాలం నిలుపుతుంది'** అని. నిజంగానే కాలం గుండెల మీద చెరిగిపోని కవితా వాక్యమై ప్రతిధ్వనిస్తుంది అందెశ్రీ పాట.

అందెశ్రీ అనగానే ఎన్నో ప్రజాదరణ పొందిన గీతాలు మనల్ని చుట్టుముడతాయి. ముఖ్యంగా మలిదశ తెలంగాణ ఉద్యమంలో **'జయ జయహే తెలంగాణ'** పాట మార్చ్‌పాస్ట్ ఉద్యమ గీతంగా ప్రజానీకాన్ని ముందుకు నడిపించింది. నేడు తెలంగాణ రాష్ట్ర అధికారిక గీతంగా అది విరాజిల్లు తోంది. తెలంగాణ సాంస్కృతిక, సామాజిక, రాజకీయ అస్తిత్వ వైభవాన్ని కీర్తించిన ఈ గీతం ఎప్పుడు విన్నా గాఢమైన భావోద్వేగాలను అందిస్తూ ఒక చారిత్రక పోరాటాన్ని, విజయాన్ని, గుర్తుకు తెస్తుంది. తెలంగాణ ఉద్యమ సందర్భంలో అనేక సభల్లో అందెశ్రీ పాటలు ప్రజలను ఉర్రూతలూపాయి. **'జై బోలో తెలంగాణ/గళ గర్జనల జడివాన/ జై బోలో తెలంగాణ/నిలువెల్ల గాయాలవీణ/..'** ఇందులో ఒక్కో కవితా పాదంలో ఎంతటి ఉత్ప్రేరక శక్తి కేంద్రీకృతమై ఉందో అందరికీ అనుభవమే. **'పల్లె నీకు వందనాలమ్మో/ నను గన్న తల్లీ నీకు వందనాలమ్మో/ నాకు పాట నేర్పి ఆట నేర్పి బతుకు బాట నేర్పిన/ పల్లె నీకు వందనాలమ్మో'** అనే పాటను అందెశ్రీ ఆత్మకథాత్మక గీతంగా చెప్పవచ్చు. ఇక **'కొమ్మ చెక్కితే బొమ్మరా/ కొలిసి మొక్కితే అమ్మరా...'** అనే పాట అందెశ్రీలో గ్రామీణ దేవతలపై ఉన్న భక్తితత్వాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది. పల్లెలోని అణువణువులో ఉన్న జానపద సాంస్కృతిక అంశాలను స్మరిస్తుంది.

ఆత్మ విమర్శకు పురిగొల్పే పాట

అందెశ్రీ ఒక ఆధ్యాత్మిక బాట సారి. దారి పొడవునా పాట తోడుగా నడిచిపోయే జానపదుడు. మనిషిని కేంద్రంగా చేసుకుని మానవీయ జీవన విలువల కోసం ఆయన అన్వేషించారు. **'మాయమైపోతున్నడమ్మా మనిషన్నవాడు'** పాటలో మానవత్వం పరిమళించే వ్యక్తికోసం భూగోళమంతా ప్రతిధ్వనించేలా తన భావాలను వినిపించారు.

అందెశ్రీకి కావాల్సింది కేవలం భౌతికమైన మనుషులే కాదు. ఆ మనుషుల మనసులు మానవ త్వంతో నిండిపోవాలి. మరో మనిషి పట్ల ప్రేమతో స్పందించగలగాలి. అలాంటి నిజమైన మనిషి కోసం ఆయన ఆవేదనతో ఆలపించారు. క్షీణిస్తున్న మానవ సంబంధాల పట్ల అందెశ్రీ చేసిన ఈ విలాపం ఇంకా వినబడటమే విషాదం. ప్రతి వ్యక్తినీ ఆత్మ విమర్శకు పురిగొల్పే పాట ఇది. అందెశ్రీ శాశ్వత చిరునామాల్లో ఈ గీతం ప్రథమ శ్రేణిలో నిలబడుతుంది. **'గంగ'** అనే సినిమాకు రాసిన పాటల్లో సినీ గీతాలకు తాత్విక కావ్యస్థాయిని చేకూర్చారు. తళుకు బెళుకుల టీవీ సినిమా మాధ్యమాల ఆకర్షణలకు లొంగిపోకుండ తన అస్తి త్వాన్ని ఆయన కాపాడుకున్నారు.

తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్ర పునర్నిర్మాణ దశలో భాగంగా అందెశ్రీ 1307 పేజీలతో **'నిప్పుల వాగు'** అనే బృహత్ కవితలు, పాటల సంకల నాన్ని తెచ్చారు.

ఈ భూగోలం మీద ప్రవహిస్తున్న అన్ని నదులపై ప్రయాణిస్తూ ఒక బృహత్ నదీకావ్యం రాయాలని స్వప్నించారు. అది సాకా రమయ్యే వేళ అందరినీ కన్నీటి నదిలో ముంచేసి వెళ్లిపోయారు.

అందెశ్రీ తన **'అందెల సందడి'**ని అలిశెట్టి ప్రభాకర్‌కు అంకితమిస్తూ **'ప్రజాకవి'గా ప్రభవించిన అజరామ రుడు'** అని ఆయనను కీర్తించారు.

అందెశ్రీ కూడా అలాంటి అజరామర కవే!

పురస్కారం అందుకుంటున్న అందెశ్రీ. వేదికపై మౌనశ్రీ మల్లిక్, పొన్నం రవిచంద్ర.

వాగ్గేయకారుడు అందెశ్రీ

అతడు అక్షరాలను
స్వరాలుగా మలచిన
గాన గాంధర్వుడు
కాలికి గజ్జెలు కట్టి
తెలంగాణ అంతటా పాటైన
తొలి పొద్దు
తన గళంతో ఉర్రూతలూగించిన
ఉద్యమకారుడు
పల్లె పల్లె న తన పాటతో
పరవళ్ళు తొక్కించిన
జనం మనిషి
నదీ గీతమై నడిచిన ప్రపంచ
బాటసారి
అతని మాట ధిక్కారం
అతని పాట చైతన్య కేతనం
అతని కవిత్వం
గాయపడిన
హృదయానికి
లేపనం
రాష్ట్ర గీతమై మెరిసిన
తెలంగాణ ముద్దుబిడ్డ
అక్షరాలకు భావాలను నేర్పిన
అక్షరమాంత్రికుడు
ఉద్యమానికి తోడుగా
పాట అయినవాడు
పాటకు తోడుగా
మాటైనవాడు
తెలంగాణ కష్టాలను చెప్పిన
వాగ్గేయకారుడు
పాటల వారధి
జనజీవన నాడి
కాలం కరవాలమైన
కవినేత్రం
అతడు అక్షరాలకు
వెలుగులను అద్దిన
విలువతెచ్చినవాడు
సరస్వతీ పుత్రుడు
అతడు పాటలకు
పట్టాభిషేకం చేసిన
వాగ్గేయకారుడు
అతడు కలాలకు
నిరంతర చైతన్య ప్రవంతి
ధిక్కరణ గళనీ
జన జాతరలో
నీ గీతం జయకేతనం.
నీ మరణం
తెలంగాణకు తీవ్ర శోకం
జయ జయహే తెలంగాణ
గీతమై అందెశ్రీ ఎప్పుడు
జనం హృదయంలో పదిలం

(అందెశ్రీ పట్ల స్పందిస్తూ).
–సిరిసిల్లా గఫూర్ శిక్షక్
9849062038

జోహార్ అందెశ్రీ

అతడు తెలంగాణ తల్లి
కాలి 'అందె'శ్రీ !
అతడుతెలంగాణ ఉద్యమ
పథ జయశ్రీ !
అతడు
సాహితీ సుజ్ఞాన శ్రీ !
అతడుఅక్షర'రసన'తెలిసిన
పస గల కవి శ్రీ !
అతడు
నిరుపేదల కష్టాలకు
చెలించిన కరుణశ్రీ !
అతడు
స్వయంకృషితో ఎదిగిన
'క' ష్టజీ'వి' !
నిష్ఠూరాలను దిగమింగి
భావ తరంగమై ఎదిగాడు!
మాయమవుతున్న
మనిషి జాడకై
పరితపించిన వాడు!
'వాక్కులమ్మ'
'పాటల పూదోట'లో
'అందెల సందడి'చేశాడు!
ప్రజా ఉద్యమ గళమై
తెలంగాణ జాతి
'హృది'గీతమైనాడు !
అతడుతెలంగాణ
అస్తిత్వ కేతనం !
మనిషి తత్వాన్ని శ్వాసించిన
జయగీతం !
ఓ మహా మనిషి
నీకు జోహార్లు!!
–శ్యాం ప్రసాద్ రావు కమలేకర్
9441076632

అందెశ్రీ

అక్షరాలే ఆయన్ను
అక్కర చేర్చుకొని ఎల్లయ్యను
ఎలిగెత్తి చాటాయి
మాయమౌతున్న మనిషి ని
చూపిన దిగ్గజం
ఉద్యమఉధృతికి మాట, బాట
స్ఫూర్తి తో జయహే తెలంగాణ
అక్షరాలతో అలవోకగా అందించిన
కవిత్వం చైతన్య గీతం
సకల విజ్ఞాన సర్వస్వ మూర్తి

–పత్తి శివప్రసాద్
9440001224

అందెశ్రీ

అసాధారణ ప్రజ్ఞ
నడవడిలో స్వచ్ఛత
స్వరజ్ఞాన దక్షత
అన్నీ కలిపితే అందెశ్రీ–
పోరుబాటలో
పోరాటమైన పాట!!
అక్షరం ఆయనకు అందింది
విల్లులా వంచుకున్నాడు
విలుకాడై
బాణం సంధించాడు
అనుకున్న టార్గెట్ సాధించాడు –
ఆదర్శనీయం ఆయన జీవితం
అందెశ్రీ తెలంగాణ జన గీతం!!
బడిబాట పట్టనివాడు
ఏ పట్టా అందుకోనివాడు
ఎవర్నీ నొప్పించని
అందరివాడు
నూటికో కోటికో ఒక్కడు –
మాయమైనాడు మన అందెశ్రీ
కాలాన్ని గెలిచిన మరో శ్రీశ్రీ!!

–పెద్దూరి వెంకటదాసు,
సెల్:9290910498

అమరంగా ధ్వనించే అందెశ్రీ !!

జయ జయహే!
తెలంగాణ తల్లికి ఉదయమే
ప్రార్ధన గీతం సమర్పించిన లోకకవి!.
మనిషి నువ్వు తప్పి పోతున్నావని
హెచ్చరించిన కవి వైతాళికుడు!
బడికి పోయి చదవకున్నా
లోకాన్ని చదివి గానం చేసిన
సహజ గాయకుడు!.
మలి దశ తెలంగాణ ఉద్యమంలో
పాటనే ఆయుధం చేసుకున్న
ఈ నేల హృదయ కవి.
నదుల తీరం వెంట సంచారం చేసి
నదిని పదాలు చేసిన
నదిలాంటిప్రవాహ కవి !
గొంతులో ఇంకా
ఎన్ని పాటలుండెనో
మనకు వినిపించకుండానే
మాయమై పోయాడు జనం
మెచ్చిన కవి !
అందెశ్రీ ఎప్పటికీ తెలంగాణ రాష్ట్ర
గీతంగా ధ్వనిస్తూ వినిపిస్తుంటాడు !
మన వెంట ఉంటాడు !
–కందాళై రాఘవాచార్య
8790593638

వాగ్గేయకారుడు అందెశ్రీ

సకల జన మనిషై
పాటై పల్లవించిన
కవి అందెశ్రీ.
మేస్త్రిగా శ్రమించి
కవితామేస్త్రిగా
అందెవేసిన
కవి అందెశ్రీ.
తనకు జ్ఞాన భిక్షను ఒసిగిన గురువు
శంకర్ మహరాజుని
ఇందూరుని
మరువని మనీషి
మన అందెశ్రీ.
2002 లో
నా అర్ధాంగి పోయి
దుఃఖంలో ఉన్న నన్ను
నిజామాబాదులోని
నా ఇంటికొచ్చి
ఓదార్చిన అచ్చమైన
ఆత్మీయుడు అందెశ్రీ.
జన గీతమై
తెలంగాణ జయకేతనమై
రెపరెపలాడిన
కంచు కంఠధ్వని అందెశ్రీ.
పాటల పరిపూర్ణుడు
వాగ్గేయకారుడు
అందెశ్రీ గారికి
ఇందూరు శ్రద్ధాంజలి
–వి.పి. చందన్ రావు
94400 38565

ప్రజాకవి అందెశ్రీ

పశువుల కాపరి అతడు
కైకిలి చేసిన కూలి అతడు
భవన నిర్మాణపు తాపీమేస్త్రీ అతడు
కన్నవారి ఆదరణ లేనివాడు అతడు.
అతడు బడికి కూడా వెళ్ళలేదు
అతడు చదువరాయ నేర్వలేదు
వాగ్దేవి కటాక్షం పొందిన వాడు
అద్భుతకవిగా అవతరించాడు.
ఆశువుగా పాటలు వినిపిస్తాడు
పద్యాన్ని హృద్యంగా చెపుతాడు
వచనాన్ని లయతో నడుపుతాడు
సహజ కవిగా ప్రఖ్యాతిగాంచాడు.
సాహిత్య జగతిలో అరుదైన కవి
కవి కాళీదాసుతో పోల్చదగిన కవి
నిరక్షరాస్యులు జంతు కాపరులు
ఇరువురు కవిలోకాన ధృవతారలు.
అందెశ్రీ జనగీతమై నిలిచిన కవి
ప్రపంచాన్నే ఆశ్చర్య పరిచిన కవి
తెలంగాణ రాష్ట్ర గీతం రాసిన కవి
అందెశ్రీ చరిత్రలో నిలిచివుండే కవి.
– బూర దేవానందం
8143589789.

అమరజీవి అందెశ్రీ

పేదరికంలో పుట్టాడు
తన వారెవరో తెలియదు
పలకా బలపం పట్టలేదు
అక్షరం నేర్వలేదు
జీవిత పాఠాలనే
అనుభవాలే నేర్పాయి విద్యను
అతని మాటలే పాటలుగా మారాయి
నేలతల్లి ఒడిలో చేరి నడిచిన
అమాయక గొర్రెల కాపరి
మానవ జీవన తత్వాన్ని
ఔపోసన పట్టాడు
మనిషి నైజాన్ని తెలుసుకున్నాడు
మనిషి సృష్టించిన రూపాయి
నేడు మనిషిని నడిపిస్తున్నదంటూ
మనిషి ధనానికి బానిసైనాడన్నాడు
బంధాలు బాంధవ్యాలు బరువైనాయి
స్వార్థం అవినీతి ఆశలే
సమాజరుగ్మతకు మూలమన్నాడు
మమత మానవతలు
మరిచిపోయి మనిషి
మాయమైపోతున్నాడన్నాడు
విద్యలబ్బకపోయినా
వాక్కులమ్మఒడి ముద్దుబిడ్డడైనాడు
ధనంకన్నా
మానవతే విలువైనదన్నాడు
మానవీయవిలువలకోసం
జీవితమంతా అన్వేషించాడు
అందలాలు ఎక్కని అందెశ్రీని
వరించిన ప్రశంసలు ఎన్నోఎన్నెన్నో
ప్రజల గుండెలలో నిలిచిపోయే
పాటలకు ప్రాణం పోసిన ప్రజలకవి
శ్వాసించే గాలితరంగాలలో
వినిపించే పాటగా నిలిచి
మనిషిగా కనుమరుగైనాడు
కవిగాఏ కాలానికైనా
అమరజీవి అందెశ్రీ.
– డా.మైలవరపు లలితకుమారి
గుంటూరు.

ధిక్కార స్వరం

మూడుకోట్ల గొంతుకలను
ఏకతస్వరంగా వినిపించి
తెలంగాణ జెండాను రెపరెపలాడించిన
అసలైన ప్రజా ఉద్యమకవి.
తెలంగాణ రాష్ట్ర గీతాన్ని రచించి
ముక్కోటి తెలంగాణ ప్రజలను మేల్కొలిపిన
తెలంగాణ అస్తిత్వ కేతనం
సకలజనులను తట్టిలేపిన ఉత్తుంగ తరంగం
తెలంగాణ గీతంతో అజరామరమైన కీర్తిని
అశేషమైన చైతన్య దీప్తిని
అచంచలంగా పొందిన మట్టిబిడ్డ.
తెలంగాణ సాంస్కృతిక పతాకను నెత్తినపట్టి
పదపదాన తెలంగాణ జావళీలను
వెలిగించిన తెలంగాణ పొద్దుపొడుపు.
అక్షర జ్ఞానం లేకున్నా
అనంతమైన లోకజ్ఞానాన్ని
ఆకళింపు చేసుకుని
సమాజ కల్మషాన్ని కడిగేసిన
నిజమైన
తెలంగాణ ప్రజాకవి
మాయమైపోతున్న
మనిషితనాన్ని
పట్టిచూపిన మానవతామూర్తి
జయహే తెలంగాణను
జయహో అంటూ
గల్లిగల్లీన మారుమోగించిన
ఉద్యమ దీప్తి.
పశువుల కాపరి నుంచి
పల్లెపదాలను ఒడిసి పట్టుకుని
తెలంగాణ మాగాణంలో
అక్షర విత్తనాలను నాటిన
తెలంగాణ ఉద్యమ శిఖరం.
కోట్లాది తెలంగాణ ప్రజల గొంతుక
మూగబోయినా...
నువ్వు లేవు నీ పాట ఉంది
నీ పాట ఉన్నంతవరకు
నువ్వు చిరంజీవి
నీ పాట చిరంజీవి
– డా.భీంపల్లి శ్రీకాంత్
9032844017

తెలుగు తెరపై తెలంగాణ ఖడ్గవీరుడు

“ఉభయ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాల వారి చేతుల్లో, ఒక సామాజిక వర్గం కనుసన్నల్లో నడిచే తెలుగు సినిమా రంగంలో ఒక తెలంగాణ వాడిగా, ఒక అగ్రహీరోగా కాంతారావు నిలదొక్కుకుని మనగలిగాడంటే అదొక అరుదైన జీవన విజయగాథ”

(నవంబరు 16 కాంతారావు జన్మదినం సందర్భంగా....)

అవి 1951 ప్రారంభపు రోజులు. నెప్ట్యూన్ స్టూడియోలో 'నిర్దోషి' షూటింగ్ జరుగుతున్నది. చిత్రం దాదాపు అయిపోవచ్చింది. అప్పుడే హెచ్.ఎం.రెడ్డిగారు కారు దిగి స్టూడియోలోకి రాబోతున్నారు. అప్పుడు ఇరవైఏళ్లు కూడా నిండని అమాయకంగా కనిపించే ఒక కుర్రాడు ఆయనకు ఎదురుగా వెళ్లి నిర్భంగానే అడిగాడు “సార్... మీతో మాట్లాడాలి” అని. ఆయనది పెద్దపులిలా గంభీరంగా కనిపించే విగ్రహం. సాధారణంగా ఆయన దగ్గరకు వెళ్లాలంటే ఎవరికైనా గుండెలు గడగడా కొట్టుకుంటాయి.

అలాంటిది అర్భకుడిలా కనిపించే ఈ కుర్రవాడి మాటలకు ముచ్చటపడిన రెడ్డిగారు అతడిని తేరిపారా చూసి “ఏమప్పా! ఎవరు నువ్వు? ఏం సంగతి?'' అని నెమ్మదిగానే అన్నాడు.

దాంతో ఆ కుర్రవాడికి కాస్త ధైర్యం వచ్చింది. “సార్ మాది 150 ఇళ్లున్న తెలంగాణా పల్లెటూరు గుడిబండ. ఆ గ్రామ జమిందార్లం. ఒక్కడిని సినిమాల్లో నటించాలని వచ్చాను. నాకు నాటకానుభవం కూడా వుంది. ఓ చిన్న వేషానికి కూడా ఒప్పుకున్నాను. ఒకే ఒక్క డైలాగ్ వున్న చిన్న పాత్ర అది. తీరా అందరూ ఒప్పుకున్నాక, నేను వేషం వేసుకుని సెట్లోకి వచ్చాక ఎవరో ఒక తెల్ల జుట్టాయన నన్ను అవమానించి 'నువ్వు ఈ పాత్రకు సరిపోవు' అని కసిరి, నన్ను వేషం తీసేయమన్నారు.

ఏమైనా న్యాయమా? పెద్దలు మీరే చెప్పాలి” అని చెప్పాల్సింది చెప్ప శాడు. చుట్టూ వున్నవారు ఇదం తా చూస్తూ నివ్వెర పోయారు.

అంతా విన్న ఆయన చిన్నగా నవ్వి “సరే, నువ్వు నాతో రా” అం టూ సెట్లోకి వచ్చి కుర్చీలో కూర్చు న్నారు. అతడిని ఎదురుగా పిలిచి 'నీకు ఆ డైలాగ్ వచ్చా. ఏదీ ఓ సారి చెప్పు” ఆదేశిం చారాయన. తడబాటు

లేకుండా ఎలాగూ నాటకాల అనుభవం వుండడంతో బట్టీ పట్టిన డైలాగును రెడ్డి గారికి వినిపించాడు. ఆయనకు నచ్చింది. “వెరీ గుడ్! నువ్వెళ్లి వేషం వేసుకురా” అని ఆదేశించారు. ఆ వెంటనే వెళ్లి వేషం వేసుకురావడం, షాట్ డైలాగ్ చెప్పడం, షాట్ ఓకే అవడం వెంటవెంటనే జరిగిపోయినవి.

అలా ధైర్యంగా రెడ్డిగారి మెప్పు పొందిన ఆ యువ నటుడే తెలుగు తెరపై జానపద సినీ కథానాయకుడిగా ఒక వెలుగు వెలిగిన టి.ఎల్.కాంతారావు.

కత్తి పట్టి మెరుపువేగంతో శత్రువును మట్టి కరిపించే 'విజయసింహుడు'. ఆపదలో ఉన్న రాకుమారిని రక్షించే ఖడ్గవీరుడు'. తెలుగు జానపద చిత్రసీమలో ఆజేయుడు, అగ్గిదొర. నటనలో అసామాన్య ప్రతిభా సంపన్నుడు. వెండి తెరపై కత్తియుద్ధాలతో స్వైరవిహారం చేసి తొలి తెలంగాణ సినీ కథానాయకుడిగా పేరొందిన మహానటుడు తాడేపల్లి లక్ష్మీకాంతారావు టి.ఎల్ కాంతారావు పేరు చెప్పగానే మనకు ఆయన నటించిన సుమారు 50 జానపద సినిమాలు ఒకదాని వెంట ఒకటి గుర్తుకు వస్తాయి. ధైర్యవంతుడైన రాకుమారుడు మాంత్రికుని మాయాజాలం నుండి తన రాజ్యాన్ని, రాకుమారిని ఎలా రక్షిస్తాడో కాంతారావు సినిమాలు చూస్తే మనకు ఒక స్వాప్నిక జగత్తు ఆవిష్కారమవుతుంది. ఉభయ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాల వారి చేతుల్లో, ఒక సామాజిక వర్గం కనుసన్నల్లో నడిచే తెలుగు సినిమా రంగంలో ఒక తెలంగాణ వాడిగా, ఒక అగ్రహీరోగా కాంతారావు నిలదొక్కుకుని మనగలిగాడంటే అదొక అరుదైన జీవన విజయగాథ. అతడు మనవాడు. మన కథానాయకుడు. అచ్చ తెలంగాణవాడు.

నాటి ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లా కోదాడ దగ్గరలోని గుడిబండ గ్రామంలో తాడేపల్లి కేశవరావు, సీతారామమ్మ దంపతులకు 1923 నవంబర్ 16న జన్మించారు. కాంతారావు మూడేళ్ల ప్రాయంలోనే తండ్రిని కోల్పోయారాయన కోదాడలోనే ఉర్దూభాషలో వల్తానియా (7వ తరగతి) వరకు చదువుకున్నారు. చిన్నతనంలోనే నాటకాల పట్ల ఆసక్తి పెంచుకున్న కాంతారావు చదువుకునే రోజుల్లోనే రంగస్థలంపై చిన్న చిన్న వేషాలు వేశారు. తన 15వ ఏట చదువు చాలించిన ఆయన సొంతవూరిలోనే వంశపారంపర్యంగా సంక్రమించే గ్రామ 'పటేల్' గా ఉద్యోగంలో చేరారు. ఆ సమయంలోనే ఒకసారి తమ వూరికి 'సురభి' నాటక కంపెనీ వచ్చింది వాళ్లంతా కొన్నాళ్లు అక్కడే మకాం వేసి వరుసగా నాటకాలు వేశారు.

ఆ విధంగా తొలిసారిగా సురభి నాటక సమాజం వారి నాటకంలో బ్రహ్మదేవుని వేషం వేశారు కాంతారావు. ఆ తరువాత సురభి నాటక సమాజంలో చేరి మధుసేవ, కనకతార, గయోపాఖ్యానం వంటి తెలుగు నాటకాల్లో, హిందీలో మేవాడ్, బొబ్బిలి వంటి నాటకాల్లో నటించారు. ఇంతలో ఆయన మనసు సినిమాల వైపు మళ్లింది.

అప్పటికి ఖర్చుల కొరకు తన భూమి అమ్మి వేశారు. ఆ డబ్బుతో మద్రాసు వెళ్లారు. 1952 డిసెంబర్లో విడుదలైన 'ఆదర్శం' సినిమాలో ఇద్దరు హీరోల్లో ఏదో ఒక వేషం వస్తుందని ఆశించినా ఏ అవకాశం రాలేదా యనకు. ఇది తెలంగాణ నిర్మాతలు తీసిన తొలిచిత్రం...

మద్రాసులో సినిమాల్లో నటించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలు ఏవీ ఫలించకపోవడంతో కాంతారావు ఇక ఇంటికి తిరిగి వెళ్లాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఆ మధ్యకాలంలో మద్రాసులో వేసిన మేవార్ నాటకంలో మొహబ్బతాఖాన్ వేషం వేయవలసిన టి. కృష్ణ (ఎడిటర్) కారణాంతరాల వల్ల పాల్గొనలేక పోతున్నానని, ఆ పాత్రను కాంతారావును వేయవలసిందిగా కోరారు. అప్పటికి హిందీ నాటకాల్లో నటించిన అనుభవం ఉండటం వల్ల ఆ వేషం కాంతారావు వేశారు. నాటకంలో ఆయన నటన చాలామంది ప్రశంసలందుకున్నది. మరునాడు టి కృష్ణను కలవడానికి 'రోహిణీ ఆఫీసుకు వెళ్లగానే అక్కడున్న వారంతా ప్రశంసలు కురిపించారు. తిరిగి ఇంటికి వెళ్లేముందు టి. కృష్ణకు చెప్పి వెళ్లాలని ఆయన దగ్గరికెళ్లారు.

అప్పుడు టి. కృష్ణ రోహిణీ వారి నిర్దోషి (1851) సినిమాకు పనిచేస్తున్నాడు. ''సినిమాల్లో నటించాలనే సరదా తీరకుండానే ఎట్లా పోతావని 'నిర్దోషి'లో ఒక పల్లెటూరి రైతు వేషం ఉంది వేయమన్నాడు. అది ఒకే ఒక్క డైలాగ్ ఉన్న పాత్ర! కానీ ఆయన నటన, పలుకు రెండూ నచ్చి వెంటనే ఆ పాత్రకు నాలుగు డైలాగులు రాయించి రీషూట్ చేయించారు. దర్శకుడు హెచ్ ఎం. రెడ్డి. సరిగ్గా ఇక్కడే కాంతారావు నట జీవితం మలుపు తిరిగింది. నటనలో నిగూఢమైన మెరుపును కనిపెట్టిన రెడ్డిగారు. కెమెరామెన్ సి.ఎల్ రాయ్ ని పిలిచి కాంతారావు ముఖవర్చస్సును, సౌండ్ ఇంజనీర్ని పిలిచి డైలాగ్ డెలివరీ పరిశీలించి “ఇతడే నా తరువాతి సినిమా హీరో” అని ప్రకటించారు. అట్లా తెలుగు సినిమా రంగంలోకి తొలి తెలంగాణ హీరో కాంతారావు ప్రవేశం జరిగింది.

1953లో ప్రతిజ్ఞ' సినిమాతో మన కాంతారావు హీరోగా వెండితెరకు పరిచయమైనారు. అదీ తెలుగు, తమిళ భాషల్లో. తమిళంలో బాగా ఆడకపోయినా తెలుగులో శతదినోత్సవాలు జరుపుకున్నది. ఆయన ప్రక్కన హీరోయిన్ గా సావిత్రి నటించింది. ప్రతి నాయకునిగా నెల్లూరు రాజనాల కల్లయ్య నటించాడు. అయితే రాజనాలకు మొదటి నుండి హీరో వేషం పై మోజు ఉండటంతో తనకు విలన్ వేషం వచ్చినా యూనిట్ వారిని మేనేజ్ చేసుకుని టైటిల్స్ తన పేరు ముందుగా, తరువాత కాంతారావు. పేరు వచ్చేటట్లు చేశారు. దాంతో కాంతారావును విలన్ గా అనుకునే పరిస్థితి వచ్చింది. కాంతారావుకు ఈ పరిస్థితి నుండి బయటపడటానికి చాలాకాలమే పట్టింది.

'ప్రతిజ్ఞ' సినిమా విజయవంతమైనా వెంటనే రెండో సినిమాకు అవకాశం. రాలేదు. రెండేళ్ల తరువాత గాని విఠలాచార్య సాంఘిక చిత్రం 'కన్యాదానం' (1955)లో నటించా రాయన. ఈ సినిమా అంతగా ఆడకపోయినా ఎన్.టి. ఆర్. తీసిన 'జయసింహ' (1955)లో తమ్ముడు విజయ సింహుడు వేషం ఇచ్చారు. ''జయసింహ' గొప్ప విజయం సాధించి కాంతారావుకి మంచి పేరు రావడవే గాక భవిష్యత్తుకు ఆటంకాలు లేని బాట వేసి పెట్టింది. ఆ తరువాత 'భక్త” “మార్కండేయ', 'గౌరీమహాత్మ్యం' (శివునిగా), 'ఇలవేలుపు'లో గెస్ట్ పాత్రల్లో (1956), సతీ అనసూయ' (1957), 'శ్రీరామాంజనేయ యుద్ధం', 'గంగా గౌరి సంవాదం' (1959) పౌరాణిక చిత్రాల్లో ప్రాధాన్యత ఉన్న వేషాలు వేసిన కాంతారావు నట జీవితాన్ని మలుపు తిప్పిన దర్శకుడు విఠలాచార్య తక్కువ ఖర్చుతో, తక్కువ సమయంలో సినిమాలు నిర్మించి విడుదల చేయడం ఆయనలోని ప్రత్యేకత. ఆ తరువాత విఠలాచార్య తానొక జానపదం తీయాలనుకుని కాంతారావును హీరోగా. ఎంపిక చేసుకుని 'జయ-విజయ' (1959) తీశారు. ఈ సినిమా విజయం సాధించడంతో కాంతారావు విఠలాచార్యల కాంబినేషన్లో ఎన్నో హిట్ జనపదాలు రూపొందాయి తెలుగు

సినిమా చరిత్రలో జానపద చిత్రాలకు ఒక అధ్యాయం ఏర్పడింది. విఠలాచార్య డైరెక్షన్లో కాంతారావు కనకదుర్గ పూజా మహిమ (1960), 'వరలక్ష్మీ వ్రతం' (1961) 'మదన కామరాజు కథ' (1962), గురువును మించిన శిష్యుడు'(1963), 55 -(1964), విజయసింహ (1965), 'జ్వాలాద్వీప రహస్యం' (1966), 5 (1967) మొనగాడు', 'పేదరాశి 2 (1968) చిత్రాలతో కలిపి మొత్తం. డజన్ సినిమాల్లో హీరోగా నటించారు. ఈ ఈ కాంబినేషన్ లో కాంతారావు పక్కన నాయికలుగా కృష్ణకుమారి, రాజశ్రీలను తప్ప మరొకరిని ఆ రోజుల్లో ఊహించేవారు. కాదు

జానపద చిత్రాలకు చిరునామా

వేగంగా సినిమాలు తీసేవారికి, జానపద చిత్రాలు తీసేవారికి ఏకైక హీరోగా కాంతారావు నిలదొక్కుకున్నారు. ఆ తరువాత జి. విశ్వనాథం, సి.ఎస్. రావు కె.ఎస్. ఆర్. దాస్, బి.ఎ. సుబ్బారావు వంటి దర్శకులు తీసిన స్వర్ణగౌరి, నువ్వానేనా (1962), దేవసుందరి, సోమవార వ్రత మాహాత్మ్యం (1963), బంగారు తిమ్మరాజు, తోటలో పిల్ల

కోటలో రాణి, (1964) విజయ సింహ, ప్రతిజ్ఞా పాలన, ఆకాశరామన్న, ప్రచండ భైరవి, పక్కలో బల్లెం (1965), భూలోకంలో యమలోకం (1966), అగ్గి దొర,గెలిచిన మానవుడు, కంచుకోట, రహస్యం (1967), వీరపూజ, అగ్గివీుద గుగ్గిలం, దేవకన్య, దేవుడిచ్చి భర్త, రాజయోగం, రణభేరి (1968), బొమ్మలు చెప్పిన కథ, పంచకళ్యాణి దొంగలరాణి, రాజసింహ, ఉక్కుపిడుగు, గండర గండడు (1969 మెరుపువీరుడు, జన్మభూమి, సుగుణసుందరి కథ, రైతే రాజు, ఖడ్గవీర (1970), కత్తికి కంకణం, అందం కోసం పందెం, అడవి వీరులు (1971), విజయరాముడు (1974) వంటి జానపద చిత్రాలలో మన కాంతారావు కథానాయకుడుగా ఒక వెలుగు వెలిగారు.

కాంతారావు జానపద చిత్రాల విజయపరంపర అటు ఎన్.టి.ఆర్ పౌరాణిక చిత్రాలకు, ఇటు నాగేశ్వరరావు విషాద నాయక చిత్రాలకు సమాంతరంగా సాగింది. అదొక ప్రభంజనం. ఆ ప్రభంజనం ఎన్.టి. ఆర్.ని సైతం జానపదాల్లో నటించక తప్పని పరిస్థితిని కల్పించింది. కాంతారావుతో కలిసి 'చిక్కడు దొరకుడు', 'మర్మయోగి' వంటి జానపదాల్లో నటించారాయన.

ఎన్. టి. ఆర్. శ్రీకృష్ణుడు, రాముడు వేషాలు వేయకపోతే నిర్మాతలకు కనిపించే మరో నటుడు కాంతారావు మాత్రమే.(1963), 1964), పాండవ వనవాసం, సతీ సక్కుబాయి, ప్రమీలార్జునీయం (1965) చిత్రాలలో శ్రీకృష్ణుడుగా నటించి మెప్పించారు. కాగా శ్రీరామునిగా పాదుకాపట్టాభిషేకం (1966) వీరాంజనేయ, సతీసులోచన చిత్రాల్లో నటించారాయన ఇంకా శ్రీకృష్ణ రాయబారం, వీరాభిమన్యులో అర్జునుడిగా కాంతారావు నటన ఎన్టీఆర్ తో పోటీపడింది.

నారదుడంటే కాంతారావే

జానపద చిత్రాల్లోనే గాక పౌరాణికాలలో సైతం తనదైన ముద్ర వేయగలిగిన పాత్రలు పోషించగలగడం మన కాంతారావులోని ప్రత్యేకత. మరోవైపు ఎన్టీయర్-కాంతారావులది హిట్ కాంబినేషనై కూర్చున్నది. జయసింహ, భట్టివిక్రమార్క వంటి చిత్రాల్లో అన్నదమ్ములుగా మరొకరిని ఊహించలేం. ఇక 'లవకుశ'లో లక్ష్మణునిగా కాంతారావు నటన హిమాలయా శృంగాన్ని అందుకున్నదంటే అతిశయం లేదు. సీతను అడవిలో వదలివచ్చే దృశ్యాల్లో కాంతారావు నటన అనితరసాధ్యమైనది. ఈ సినిమాకుగాను ఉత్తమ సహాయ నటుడుగా జాతీయ అవార్డు అందుకున్నారు. కాంతారావు

నటించిన తొలి పౌరాణికాలు 'శ్రీ గౌరీ మాహాత్మ్యం', 'భక్త మార్కండేయ' (1956), రెండింటిలోనూ శివుడి వేషాలే. తర్వాత 'సతీ అనసూయ'లో అశ్వనీ దేవతల్లో ఒకరిగా నటించినా, 'శ్రీరామాంజనేయ యుద్ధం' (1958) లో మళ్లీ శివుడి వేషాన్ని వేశారు.

పౌరాణిక చిత్రాల్లో కాంతారావు శివుడు, కృష్ణుడు, అర్జునుడు, శ్రీరాముడు వంటి పాత్రలు వేసినా ఆయనకు ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు తెచ్చినవి నారదుని పాత్రలే. 1950ల నుండి 70ల వరకు పౌరాణికాలలో నారదుని పాత్రలు ఎక్కువగా పోషించింది కాంతారావే.

ఒకరకంగా తెలుగు సినిమా పౌరాణికాల్లో నారదుని వేషానికి ఆయనకే పేటెంట్ హక్కు ఉండింది. నారదునిగా కాంతారావు తొలిసారిగా 'గంగా గౌరి సంవాదం' (1958)లో నటించారు. ఆ తరువాత రెండు దశాబ్దాలకు పైగా నారదునిగా కాంతారావును తప్ప మరొకరిని ఊహించుకునే పరిస్థితే లేదు. 'గంగా గౌరి సంవాదం'తో మొదలుకుని ఆ తర్వాత వరుసగా దీపావళి (1960), సతీ సులోచన (1961), శ్రీ సీతారామ కళ్యాణం (1961), మోహినీ రుక్మాంగద (1962), శ్రీ కృష్ణార్జున యుద్ధం (1963), శ్రీకృష్ణ పాండవీ యం, శ్రీకృష్ణ తులాభారం (1966), శ్రీకృష్ణసత్య, శ్రీకృష్ణాంజనేయ యుద్ధం (1971), శ్రీరామాంజనేయ యుద్ధం (1973), సతీ సావిత్రి (1978) వంటి డజనుకు పైగా చిత్రాలలో ఆ యన నారదుడిగా నటించి మెప్పిం చారు.

నారదుడి పాత్ర పోషణలో కాంతారావు నటన ప్రతిభను చూసిన ఎన్టీ రామారావు ముచ్చటపడి “బ్రదర్... నేను పౌరాణిక పాత్రలు ఎన్ని చేసినా నారదుడు పాత్రను మాత్రం మీకే వదిలేస్తున్నాను” అని అన్నారట. అలాగే నారద పాత్ర గురించి ఎన్టీఆర్ కు మరో ఆలోచన రాకుండా తన ప్రతిభతో ఆ పాత్రను మరింతగా రాణించేలా మెరుగులు దిద్ది తనకు తానే సాటి అనిపించుకున్నారు. కాంతారావు 'శ్రీకృష్ణతులాభారం' చిత్రంలో సత్యభామ నుంచి శ్రీకృష్ణుడిని దానంగా స్వీకరించడం, “భలే మంచి చౌక బేరము” అంటూ నడివీధిలో కృష్ణుడిని అమ్మకానికి పెట్టడం వంటి సన్నివేశాలలో నారదుడిగా కాంతారావు వెండితెరపై తన నటన వైదుశ్యంతో స్వైర విహారం చేస్తారు. ఈ సినిమా అంతా కాంతారావు చుట్టూనే తిరుగుతుంది. అంతకుముందే నాగేశ్వరరావు రామారావు కలిసి నటించిన “శ్రీకష్టార్జున యుద్ధం”లో నారదుడిగా కాంతారావు నటన ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాలి.

అంతెందుకు రామారావు యముడి పాత్రను పోషించిన “సతీసావిత్రి”లో నారదుడిగా కాంతారావు నటించారు. బహుశా కాంతారావు నారదుడిగా నటించిన ఆఖరి చిత్రం ఇదే కావచ్చు. టిఎల్ కాంతారావు కన్నా ముందు నారదని వేషంలో జీవన్ స్వామి, ఈలపాట రఘురామయ్య, పువ్వుల సూరిబాబు, అక్కినేని నాగేశ్వరరావు (భూకైలాస్, కష్ట మాయ) ఆ తర్వాత పద్మనాభం, రేలంగి, రమణారెడ్డి, శోభన్ బాబు, చంద్రమోహన్ వంటి వారు నారదుడిగా నటించినా వారంతా కాంతారావు తరువాతనే ఎవరైనా అనిపించుకున్నారు.

ఒకవైపు సాంఘికాలలో అక్కినేని జగ్గయ్యల కాంబినేషన్, మరోవైపు జానపద, పౌరాణిక, సాంఘికాలన్నింటిలోనూ కాంతారావు ఎన్టీఆర్ జోడి విజయయాత్ర సాగించినవి. కంచుకోట, మర్మయోగి, చిక్కడు-దొరకడు వంటి జానపదాలు, ఇక పౌరాణికాలు సరేసరి. సాంఘికాల లోనూ తనదైన ముద్ర వేశారాయన. రక్త సంబంధం (1961), ఆప్త మిత్రులు (1963), దేశద్రోహులు (1964), ఆడబ్రతుకు (1965), పల్నాటి యుద్ధం (చారిత్రాత్మకం-1966), ఏకవీర (1969) వంటి చాలా చిత్రాలు వీరిద్దరి కాంబినేషన్లో వచ్చినవి. 1969లో తెలంగాణకు చెందిన ఉప్పునూతల పురుషోత్తమరెడ్డి తన మిత్రులతో కలిసి బెంగాలీ సినిమా 'దీప్ జాలా జాయ్' ను

తెలుగులో 'చివరకు మిగిలేది'గా తీశారు. ఇందులో కాంతారావుది ప్రత్యేక పాత్ర. కళాత్మకంగా గొప్ప సినిమాగా పేరు తెచ్చుకున్నది. సావిత్రి నటన ఉన్నత శ్రేణికి చెందినదిగా విమర్శకుల ప్రశంసలందుకున్నది. కానీ ఆర్థికంగా ఫెయిలైంది.

కాంతారావు నటించిన సాంఘిక చిత్రాలలో శభాష్ రాముడు, శభాష్ రాజా, బికారి రాముడు, పెళ్లికాని పిల్లలు, ఖైదీ కన్నయ్య, శాంతి నివాసం, చిట్టి తమ్ముడు, ఎదురీత, కానిస్టేబుల్ కూతురు, మంచిరోజులు వస్తాయి. తోభుట్టువులు, చదువుకున్న భార్య, శ్రీమతి, మా వదిన, పిన్ని, ఎవరు మొనగాడు వంటి చిత్రాలు కాంతారావు నటించిన సాంఘికాలలో కొన్ని కృష్ణకుమారి, దేవిక, రాజశ్రీ, కాంచన, భారతి, జయంతి వంటివారు ఆయనకు రెగ్యులర్ హీరోయిన్లు. వారిదంతా సుమారు రెండు దశాబ్దాలపాటు సాగిన విజయవంతమైన కాంబినేషన్. ఆయన నటించిన సినిమాల సంఖ్య 400 పై మాటే.

కలిసి రాని చిత్ర నిర్మాణం

అయితే కాంతారావు సినిమాల్లో విజయ యాత్ర కొనసాగిస్తూ చిత్ర నిర్మాతగా మారారు. నిర్మాతగా ఆయనకు కలిసి రాలేదు. 1969లో తన భార్య పేరిట హేమా ఫిలింస్ అన్న సంస్థను ప్రారంభించి వేదాంతం రాఘవయ్య దర్శకత్వంలో తాను హీరోగా 'సప్త స్వరాలు' సినిమాను నిర్మించారు. తెలంగాణ ఉద్యమం మొదలు కావడంతో కాంతారావు తెలంగాణ వాడని సినిమాను దెబ్బతీశారు. దాంతో కాంతారావు సినిమా అపజయం పాలయింది. 'సప్త స్వరాలు'కు పోటీగా భావనారాయణ 'లవ్ ఇన్ ఆంధ్ర' సినిమా తీసి విడుదల చేశారు. దురదృష్టవశాత్తు రెండు సినిమాలు ఫెయిల్ అయినవి. ఆ తర్వాత కాంతారావు 'గండరగండడు', 'ప్రేమ జీవులు' సినిమాలను నిర్మించారు. ఆయన తీసిన చివరి చిత్రం 1989లో వచ్చిన 'స్వాతి చినుకులు'. ఐదు సినిమాలు నిర్మిస్తే కొద్దిపాటి లాభాలు తీసుకొచ్చింది. ఒక్క 'గండర గండడు' మాత్రమే. నిర్మాతగా నష్టపోవడంతో కాంతారావు సినీ జీవితం అంతా కూడా కింద మీద అయిపోయింది. హైదరాబాదుకు మకాం మార్చి సినిమాలలో, టీవీ సీరియల్స్ లో చిన్న చిన్న వేషాలు వేస్తూ కాలం గడపవలసి వచ్చింది. ఒకనాడు వెండితెరపై వెలుగు వెలిగిన మహానటునికి కలిగిన దీనస్థితి.

క్యారెక్టర్ రోల్స్ లోనూ కాంతారావు విలక్షణమైన ముద్ర దేవుడు చేసిన మనుషులు, సాహసవంతుడు వంటి చిత్రాల్లో విలన్ గా కూడా నటించిన కాంతారావు బాల భారతం, మహాకవి. క్షేత్రయ్య, నేరము-శిక్ష, అల్లూరి సీతారామరాజు, దేవదాసు, ఓ సీత కథ, గాజుల కిష్టయ్య, పాడిపంటలు, ముత్యాలముగ్గు వంటి సుమారు 200 చిత్రాల్లో కారెక్టర్ రోల్స్ చేశారు. ఇక డజన్ల కొద్దీ టి.వి. సీరియల్స్ లో నటించారు. ఆయన నటించిన ఆఖరి చిత్రం 'శంకర్ దాదా జిందాబాద్ (2007). చివరి రోజుల్లో అనారోగ్యంతో బాధపడుతూ హైదరాబాద్ నగరంలోని నల్లకుంట లో ఒక కిరాయి ఫ్లాట్లో జీవనం గడిపిన కాంతరావు 2009 మార్చి 22న తుదిశ్వాస విడిచారు. ఆయన భార్య హైమావతికి తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నెలనెలా పదివేల రూపాయలు జీవనభృతి ఇచ్చింది.

కాంతారావుకు2000 సంవత్సరంలో అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే రఘుపతి వెంకయ్య పురస్కారంతో కాంతారావు గౌరవమందుకున్నారు.

నిజానికి కాంతారావే గనుక తెలుగు సినిమా రంగంలోకి వెళ్లకుంటే జానపద సినిమాల ప్రభావమే ఉండేది కాదనడంలో అతిశయం లేదు. ఆయన జనం మెచ్చిన నటుడు. సామాన్య ప్రేక్షకుడి ఊహలకు కార్యరూపమిచ్చి తెలుగు సినిమా కళామతల్లి నుదుటి తిలకంగా నిలిచిపోయారు.

మొత్తంగా తెలుగు సినిమా రంగంలో తెలంగాణ ప్రాంతం నుండి ప్రాతినిధ్యం వహించి మన ఆత్మ గౌరవ పతాకంగా ఎగిరిన జానపద కథా నాయకుడు తాడేపల్లి లక్ష్మీకాంతా రావు.

-హెచ్.రమేష్ బాబు
(తెలంగాణ సినిమా చరిత్ర పరిశోధకులు)
7780736386

జనవరి 1, 2005న శ్రీశ్రీ 95వ జయంతి సందర్భంగా త్యాగరాయ గానసభలో నటుడు టి.యల్. కాంతారావు మాట్లాడుతున్న దృశ్యం. వేదికపై తంగిరాల, బైస దేవదాస్, పోతుకూచి, అద్దేపల్లి, భారతి.

బాపు, నిన్ను దలంచి...

> ‘భూమి గొప్పదే. కానీ మనుషులకు కొట్లాటలు పెట్టిస్తుంది. భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతుంటే, మానవుడు భూమి చుట్టూ తిరుగు తున్నాడు. కాలాలు మారచ్చు, వ్యవహారాలు మారచ్చు. కానీ అదే చరిత్ర’–

ప్రతి మనిషికి ఒక జీవితం ఉంటుంది. జీవించే పద్ధతీ ఉంటుంది. అయితే ఆ పద్ధతిలోనే తేడా ఉ ంటుంది. ఎందుకోసం జీవించాం? ఎవరి కోసం జీవించాం? ఏం సాధించాం? అనేవే చివరికి మిగిలేవి.

నేను చిన్నప్పుడు చదువుకున్న ఆంగ్ల కవి మాథ్యూ ఆర్నాల్డ్, తన తండ్రి థామస్ ఆర్నాల్డ్ గురించి రాసిన ‘రగ్బీ ఛాపెల్’ అనే కవితను జీవితంలో ఎన్నడూ మర్చిపోలేను. కొంతమంది వ్యక్తుల గురించి తెలిసినప్పుడు, మరికొంతమందిని తలుచుకున్నప్పుడూ ఆ కవిత పదేపదే గుర్తుకు వస్తుంది. అది మన భర్తృహరి సుభాషితం ‘ఆరంభించరు నీచమానవులు’ పద్యంవంటిదే. అవును, మనుషులు మూడు రకాలు. ఏ దారీతెన్నూ లేని జీవితం గడుపుతూ, జీవన సుడిగుండంలో మునిగిపోయేవారు మొదటి రకం. భీకర తుఫానులు అడ్డొచ్చినా పర్వత శిఖరం చేరటానికి ప్రయత్నిస్తూ దారిలోనే జారిపోయేవారు, మరణించేవారు రెండోరకం. ఇక మూడోరకం మనుషులున్నారు– మంచుపెళ్లలు విరిగిపడుతున్నా వెనక్కి తగ్గకుండా కష్టాలకు ఎదురొడ్డి, అవాంతరాలను అధిగమించి శిఖరాగ్రానికి తాము చేరటమేకాదు తమతో మరికొంతమందిని నడిపిస్తారు వీరు.

ఈ నవల చదువుతున్నప్పుడు ఆ కవిత మళ్లీ గుర్తొచ్చింది. కళ్లలో ఉద్వేగపు కన్నీరు చిప్పిల్లింది.

×××

నిజానికి ఇది శివారెడ్డిగారు రాయవలసిన ముందుమాట. బాసిరెడ్డి అనే ఈ నవలానాయకుడు బాలసిద్ధారెడ్డి అభిమానించే, ప్రేమించే వ్యక్తుల్లో ముఖ్యుడు శివారెడ్డి. ఆయన్ని దగ్గరగా చూసినవాళ్లలో నేనూ ఒకడిని. అందుకే నందిని సిధారెడ్డి తన తండ్రి గురించి రాసిన ఈ నవలకు ముందు మాటగా ఆయన జ్ఞాపకాలు రాయమని కోరటంవల్ల నాకీ అవకాశం. దగ్గరగా తెలుసని అన్నానుకానీ, ఈ నవల చదివాక అర్థమయింది, దగ్గరగా చూసానే తప్ప ఆయన గురించి తెలిసింది తక్కువే అని.

జీవితాన్ని, సాటి మనుషుల్ని ప్రేమించే మనిషి ఆప్యాయత ఆకాశమంత విస్తారమనీ, ప్రేమ సముద్రమంత లోతు అనీ తెలిసింది. అంతేనా...

ఏదైనా సాధించాలనే తెగువ ఉన్న మనిషి సాహసం అనంతమైనదనీ–

పోరాడి గెలవాలనుకునే మనిషి పోరాటపటిమకు ఆకాశమే హద్దు అనీ–

ఆపదల్లో ఉన్నవారికి సహాయపడాలనే మనిషి తపనకు కష్టాలకడలిని అవలీలగా ఈదగలిగే శక్తి ఉ ంటుందనీ–

ఇతరుల ప్రాణాలను కాపాడాలనే తత్వం ఉన్న మనిషి తన ప్రాణాలను పణంగా పెట్టి అయినా సాధించగలడనీ–

ఒంటరితనంలో పెరిగిన మనిషికి సమూహంలోనే తన ఆత్మను వెతుక్కో గలిగిన శక్తి ఉంటుందనీ–

అనంత జీవన దుఃఖానికి హేతువు తెలిసిన మనిషికి దాన్ని పోగొట్టి ధైర్యంగా నిలబడేతత్వమూ తెలుస్తుందనీ–

ఈ నవల చదివాకే, ఈ బాలసిద్ధారెడ్డిని లోతుగా చూసాకే మరింతగా అర్థమయింది.

×××

ఎనభైవ దశకంలో నందిని సిధారెడ్డి పరిచయమయ్యాక 90లలో తన తండ్రిని పరిచయం చేశాడు, వాళ్ల ఊరు బందారంలో. సాదాసీదా బక్కటి మనిషి. మొదటి పరిచయంలోనే అర్థమయింది– ఆప్యాయంగా ఆయన రెండు చేతులూ చాచితే ఆ చేతుల్లో వందలమందిని ఇముడ్చుకోగలిగిన ప్రేమ ఉంటుందని. ఆ తొలి పరిచయంతోనే బాపు అని పిలవటం అలవాటయింది. ఆ మాటకొస్తే సిధారెడ్డి మిత్రబృందాని కంతటికీ ఆయన బాపునే.

ఆయన ఎవరినైనా ప్రేమిస్తే దాన్ని వ్యక్తం చెయ్యటానికి తన దగ్గర రెండు మార్గాలుండేవి. ఒకటి– గంటల తరబడి సంభాషించటం, జీవితానుభవాలను శకలాలుగా వర్ణించి చెప్పటం. రెండోది– ఈ నవల్లో చాలాసార్లు ప్రస్తావించిన తాటిచెట్టు. ఆయనకే స్వంతమైన ఆ చెట్టు కల్లుని అందరికీ ఆప్యాయంగా తాగించటం.

ఒకసారి మిత్రబృందమంతా బాపుతో ఒకపూట గడపటానికి, ఆయన ఆహ్వానంమీద బందారం వెళ్లాం. శివారెడ్డిగారు, నేను, ఆశారాజు, నాళేశ్వరం శంకరం, కందుకూరి శ్రీరాములు, దేశపతి... ఇలా దాదాపు పది పదిహేనుమందిమి. మేం వెళ్లేసరికే అప్పుడే దించిన తన స్వంత తాడిచెట్టు కల్లు సిద్ధంగా ఉంది. నాకలవాటు లేదు. బాపు ప్రేమ ముందు ఓడిపోయా. అదే మొదటిసారి, ఆఖరుసారి కల్లు తాగటం. ఆ రాత్రంతా బాపు అనుభవాల ముచ్చట్లు, పాటలు, శివారెడ్డిగారి పద్యాలతో గొప్పగా గడిపేశాం. ఆ కల్లు ఆయనకు దివ్యౌషధం. దానిమీద ఆయనకెంత నమ్మక మంటే, కిడ్నీలో రాళ్లకు సర్జరీ అవసరమంటే వినకుండా తన కల్లు రాళ్లను కరిగిస్తుందని హాస్పిటల్ నుండి వెనక్కు వచ్చేశాడు. తర్వాత సర్జరీ తప్ప లేదు– అది వేరే సంగతి.

ఆయనమీద ఆయనకు అపారమైన నమ్మకం. ఆ నమ్మకంతోనే మొండి తనం అబ్బింది. ఆ మొండితనమే తను సాగించిన పోరాటాలకు కారణమైంది. ఆ మొండితనంతోనే బాయిలో పడిపోయినవాళ్ల ప్రాణాలు కాపాడ్డానికి ఎవరూ ముందుకురాని స్థితిలో, వెనకాముందూ ఆలోచించ కుండా ఒక్కుదుటున పంచె ఎగగట్టి బాయిలో దిగిన ఆ బక్కప్రాణి కనీసం ఇద్దరి ప్రాణాలైతే కాపాడగలిగాడు. అందుకే పార్టీలో కొందరు వ్యతిరేకించినా ఎం.ఎల్. పార్టీ యువకులకు ఆశ్రయమిచ్చాడు. వారిని ఊరూరా తిప్పి పోరాటం తిరిగి మొదలైందని నమ్మాడు. ఆ నమ్మకంతోనే ముప్పై ఏళ్లుగా తను ఉన్న పార్టీని వదలటానికి సిద్ధపడ్డాడు.

కోమాలోకి వెళ్లి చనిపోయాడనుకున్న మనిషి ఒక నెలలో కోలుకుని మరో పదేళ్లు హాయిగా బతికాడు. అందుకు ఆధునిక వైద్యం తోడయినా తన మీదున్న నమ్మకమే, ఆత్మబలమే ఆయన్ని బతికించింది.

×××

నిజానికి ఈ నవల ఒక మనిషి జీవితంలా కనిపిస్తుంది. కాని ఇది ఒక గ్రామం కథ. ఆ గ్రామాన్ని ఒక్క తాటిమీద నడిపించి, గెలిపించిన కామ్రేడ్ బాలసిద్ధారెడ్డి కథ– కామ్రేడ్ అని పిలవటం, పిలిపించుకోవటం ఆయనకు గర్వంగా ఉండేది.

ఎక్కడో పుట్టి ఎక్కడో చదువుకుంటూ మలితరం కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలోకి దూకి ఊరూరా తిరుగుతూ ఉ ద్యమ నిర్మాణంలో భాగంగా బందారం వచ్చిన భూపాల్‌కి తొలితరపు ఉద్యమనేతగా సర్వవిధాలా సహాయ సహకారాల్ని అందియ్యటానికి ముందుకు వచ్చి కొత్తతరానికి దారిచూపిన దీపం, బాసిరెడ్డి కథ ఇది.

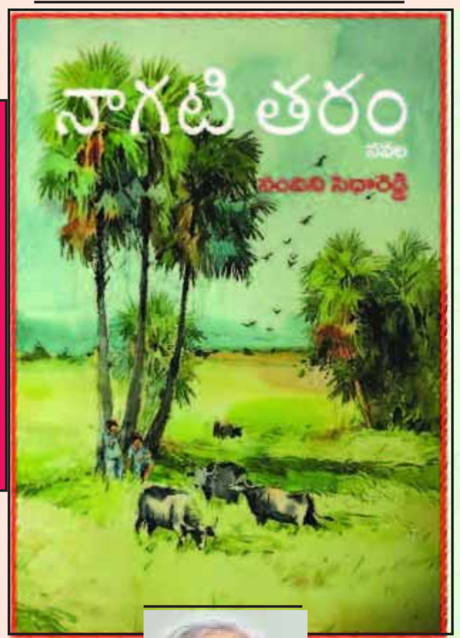

> “మనుషులు మూడు రకాలు. ఏ దారీతెన్నూ లేని జీవితం గడుపుతూ, జీవన సుడిగుండంలో మునిగిపోయేవారు మొదటి రకం. భీకర తుఫానులు అడ్డొచ్చినా పర్వత శిఖరం చేరటానికి ప్రయత్నిస్తూ దారిలోనే జారిపోయేవారు, మరణించేవారు రెండోరకం. ఇక మూడోరకం మనుషులున్నారు– మంచుపెళ్లలు విరిగిపడుతున్నా వెనక్కి తగ్గకుండా కష్టాలకు ఎదురొడ్డి, అవాంతరాలను అధిగమించి శిఖరాగ్రానికి తాము చేరటమేకాదు తమతో మరికొంత మందిని నడిపిస్తారు వీరు.”

గొప్పవాళ్ల జీవితాలనే చరిత్రగా చదువుకునే మనకు మనబోటి సామాన్యులే చరిత్ర నిర్మాతలని తెలియజెప్పిన బాలన్న కథ ఇది–

బాసిరెడ్డి మాటల్లోనే చెప్పాలంటే, ‘నాదేం గొప్ప బతుకుకాదు భూపాల్, మొండిజన్మ. లెక్కప్రకారమైతే బతకొద్దు. బతికిన.’ పుట్టుకతో తల్లిని, ఆ వెంటనే తండ్రిని పోగొట్టుకుని పాలోళ్ల పంచన చేరి దుర్భర దారిద్ర్యాన్ని, అవమానాలను దాటి తన బతుకును తానే దిద్దుకుని, తన పొలాన్ని తానే కాపాడుకుని, ఊరోళ్లకు ఇంత జాగా ఇప్పించిన బాసిరెడ్డి జీవితకథ ఇది.

×××

తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజలు చైతన్యవంతులని, సామాజిక చైతన్యానికి ప్రతీకలని సాధారణంగా చెప్పుకునే మాట నూటికి నూరుపాళ్లు నిజమే. ఎందుకంటే, ఈ నేలమీద ఎన్నో ఉద్యమాలు జరిగాయి. పోరాటాలు పురుడు పోసుకున్నాయి. పోరాటంలోనే బతుకుందని నమ్మి సాధించిన నేల ఇది. ఆనాటి కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వాన ప్రజలు స్వేచ్ఛకోసం, భూమికోసం తుపాకులు చేతపట్టి జరిపిన పోరాటమిచ్చిన చైతన్యమే నేటికీ తెలంగాణ సమాజాన్ని నడిపిస్తున్నది.

తెలంగాణ రైతాంగ సాయుధపోరాటం ప్రధానంగా నల్లగొండ జిల్లాకు, కొంతవరకు వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాలకు పరిమితమైనట్లు కనబడినా దాని ప్రభావం ఉ త్తర తెలంగాణాను సైతం బలంగానే తాకింది. ఈ నవల్లో చిత్రించినట్లు రజాకార్లను గ్రామం నుంచి తరిమికొట్టింది, భూస్వామి నుండి బంజరుభూమిని పోరాడి సాధించి నాగళ్లతో దున్నింది ఆ చైతన్య ప్రభావమే. నాటి మెదక్ జిల్లా మారుమూల గ్రామం బందారంలో జరిగిన ఇలాంటి పోరాటాలు తెలంగాణ అంతటా ఏదో ఒక స్థాయిలో జరిగాయి, కానీ రికార్డు కాలేదు. ఇలా ఆనాటి బందారం బంజరు పోరాటాన్ని రికార్డు చేసిన నవల కూడా ఇది. ఆ చైతన్యం తెలంగాణ మొత్తం విస్తరించింది. మొన్నటి గోదావరిలోయ పోరాటాల నుండి నేటి దండకారణ్యం సాయుధ పోరాటాల వరకు వ్యాపించటానికి ఆ చైతన్యమే కారణం.

1975లో మెదక్‌జిల్లా గిరాయిపల్లిలో ఎన్‌కౌంటర్ జరిగింది. అందులో నలుగురు యువకుల్ని చెట్టుకు కట్టి కాల్చి చంపారు. అది తెలంగాణలో తొలి ఎన్‌కౌంటర్. ఆ సంఘటనలో అమరులైనవారిలో ఒకరు సూరపనేని జనార్దన్. ఆంధ్ర ప్రాంతం నుండి వచ్చి వరంగల్ ఆర్ఇసిలో ఇంజనీరింగ్ చదువుతూ మెదక్ జిల్లాలో అనేక గ్రామాలు తిరిగి ఉద్యమ నిర్మాణ క్రమంలో అమరుడయ్యాడు. అతన్ని బందారం చుట్టుపక్కల పది గ్రామాలు సైకిల్‌పై తిప్పి అక్కడి ప్రజలకు పరిచయం చేసింది నర్ర బాలసిద్ధారెడ్డి.

అంతకుముందు ఉమ్మడి కమ్యునిస్టు పార్టీలో సభ్యుడిగా బాసిరెడ్డి నడిపిన పోరాటాలు, తీర్చిన తగువులు, నాటి రజాకార్లను తిప్పికొట్టిన వైనం నేటి పోలీసులకు ఎదురొడ్డి నిలబడిన ధైర్యం బాసిరెడ్డిది. ఆ కథలన్నీ జనార్దన్‌కి చెప్పాడు. సాహసకార్యాలు, సామూహిక కార్యక్రమాలు, క్లిష్టమైన సమయాల్లో చూపిన తెగువ, సంక్లిష్ట సమస్యలను తన పెద్దరికంతో, సంయమనంతో సరిదిద్దిన తీరు, తనకున్నా లేకపోయినా ఇంటికొచ్చిన వారికి ఇంత తిండి పెట్టే దయాగుణం– ఇవన్నీ బాసిరెడ్డిని ఊరికి నాయకుడిగా నిలబెట్టాయి. చివరివరకూ ఊరికి పెద్దగానే, ఊరి ప్రజలకు తలలో నాలుకగానే ఉన్నాడు– ఇవన్నీ జనార్దన్‌కి అర్థమయ్యాయి.

ఇక్కడే చర్చించాల్సిన అంశం ఒకటుంది. ఊళ్లో మహిళలకు న్యాయం చెయ్యాలనుకున్న మనిషి, కాపురాలు ఆగం కాకుండా నిలబెట్టిన మనిషి ఇంటి మహిళను కొంచెం తక్కువగా చూడ్డం ఆశ్చర్యమనిపిస్తుంది. దాదాపు ఆ కాలపు ఉద్యమనాయకుల ఇంటింటి కథే ఇది. ఈ వైరుధ్యాన్ని పరిష్కరించటంలో ఉద్యమం అశ్రద్ధ చేసిందా? భూస్వామ్యాన్ని వ్యతిరేకించిన వారు ఆ భావజాలపు సంస్కృతిని వదిలించుకోలేకపోయారా? పెద్ద చర్చే ఇది.

×××

ఈ నవల రాసిన నందిని సిధారెడ్డి ప్రధానంగా కవి. కథలు రాసాడు. వ్యాసాలు, విశ్లేషణాత్మక వ్యాసాలు రాసాడు. పాటలూ రాసాడు. ఇప్పుడు ఈ నవల. ఇలా సాహిత్యంలోని అన్ని ప్రక్రియలను సమర్థతతో రాసిన రచయిత సిధారెడ్డి.

> “ఈ నేలమీద ఎన్నో ఉద్యమాలు జరిగాయి. పోరాటాలు పురుడు పోసుకున్నాయి. పోరాటంలోనే బతుకుందని నమ్మి సాధించిన నేల ఇది”

‘భూమి గొప్పదే. కానీ మనుషులకు కొట్లాటలు పెట్టిస్తుంది. భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతుంటే, మానవుడు భూమి చుట్టూ తిరుగు తున్నాడు. కాలాలు మారచ్చు, వ్యవహారాలు మారచ్చు. కానీ అదే చరిత్ర’– ఈ ప్రారంభవాక్యాలు నవలకు గొప్ప ఔన్నత్యాన్ని ఇచ్చాయి. అంతేకాదు, సైకిల్‌పై భూపాల్‌ను ఎక్కించుకుని ఊరికి పరిచయం చేయడానికి తీసుకువెళుతున్న బాసిరెడ్డి సంభాషణతో నవలను మొదలుపెట్టడంతోనే నవల ఎలివేట్ అయింది. ఈ సంభాషణతో మొదలైన భూపాల్, బాసిరెడ్డిల అనుబంధం నవలంతా తొంగిచూస్తుంది. భూపాల్ ఎన్‌కౌంటర్ తర్వాత బాసిరెడ్డి మానసిక స్థితిని, ఆవేదనను వర్ణించిన తీరు, బాసిరెడ్డి తన అంతరంగాన్ని, ఒంటరిజీవితపు గతాన్ని వెళ్లబోసుకున్న తీరు పాఠకుల్ని ఉద్వేగపరుస్తుంది.

కవి సిధారెడ్డి నవలలో అక్కడక్కడా తొంగిచూస్తూనే ఉ ంటాడు. ఉదా హరణకు కొన్ని వాక్యాలు–

ఊరు– బెదరని ఊరు– బెదరగొట్టింది.

ఊరన్నచోట– ఊరవిసికలు ఉంటాయి. మనుషులున్నచోట మస్తు సమస్యలుంటాయి. సమస్యలున్నచోట తండ్లాట ఉంటది. పోరాట ముంటది.

బాసిరెడ్డి బావ ఇవన్నీ నాకు తెల్వయని చెప్తున్నావా అని గౌరయ్య సేటు అడిగితే, తెల్వవని చెప్తలేను, మరువద్దని చెప్తున్న.

ఇలాంటి వాక్యాలు నవలంతా తొంగిచూస్తూనే ఉంటాయి.

కథలకుండే సూటిదనం, క్లుప్తత; కవిత్వంలో ఉండే ఉ ద్వేగం, తీక్షణత ఈ నవలకు అదనపు ఆకర్షణలు. అలాగని కవి నవలను డామినేట్ చేశాడని అనలేం.

తిరుమల రామచంద్ర హంపీ నుండి హరప్పాదాకా అని తన ఆత్మకథ రాసుకున్నారు. అందులో ప్రతి అధ్యాయం ఒక సంస్కృత లేదా ప్రాకృత శ్లోకంతో ప్రారంభమవుతుంది. ఆ అధ్యాయంలో చెప్పబోయే అంశాన్ని ఆ శ్లోకం చూచాయగా పరిచయం చేస్తుంది. ఈ ఆత్మకథ చదివినప్పుడు ఆ పద్ధతి నన్ను బాగా ఆకట్టుకుంది. పుస్తకం పట్ల ఆసక్తినీ పెంచింది. అలాగే ఈ నవలలో ప్రతి అధ్యాయం చివర ఉండే వాక్యాలకు (నాలుగైదు తప్ప) అర్థం ఎంతైనా చెప్పుకోవచ్చు. ఆ అధ్యాయంలో జరిగిన కథ, రాబోయే అధ్యాయంలో జరగబోయే కథకు లింకులాగా, ఆసక్తికరంగా ఉన్నాయి. ఉ దాహరణకు–

ఎప్పుడోతప్ప దొరకని దృశ్యం ఫొటో తీస్తూ నల్లముసుగేసుకున్న కెమెరా చాలాసార్లు మెరిసింది.

చీకటి పడుతుంటే మంట వెలుగులో ఊరివైపు నడిచారు.

బలం మనిషిలో లేదు ధర్మంలో ఉంది, ధైర్యంలో ఉ ంది.

దర్వాజా పక్కన ఎర్రజెండా వాలిపోయి ఉన్నది, గాలిలేక.

తక్కువ బంధమే అయినా త్యాగబంధమది.

ఇలా అధ్యాయపు ఆఖరివాక్యాలు అర్థవంతంగా, నవలకు అదనపు ఆకర్షణగా నిలిచాయి.

నిజానికి ఇలాంటి జీవితచరిత్రలను నవలలుగా రాయటం కష్టం. తన బాపు గురించి రాయటం మరీ కష్టం. అయినా సిధారెడ్డి సాధించాడు. బాపు జీవితంలో ఇదొక భాగం మాత్రమే. ఇంకెన్నో పోరాటాల్లో, ఃఉద్యమాల్లో, కార్యక్రమాల్లో ఆయన పాత్ర ఉంది. అలాగే ఆయన కుటుంబ జీవనం, మొండితనం, తన సామాన్యమైన జీవితంలోనే అసామాన్యమైన ఎన్నో విషయాలు ఉండి ఉంటాయి. అవన్నీ కూడా రావలసిన అవసరం ఉందని ఈ జీవనశకలం చదివాక అనిపించింది. ఆ పని కూడా సిధారెడ్డి త్వరలోనే పూర్తిచేస్తాడని ఆశిద్దాం!

(డా॥ నందిని సిధారెడ్డి రచన ‘నాగటి తరం’ నవలకు ప్రముఖ కథకుడు, విశ్లేషకుడు, వాసిరెడ్డి నవీన్ వ్రాసిన ముందు మాట ఇది. ఈనెల 16 ఆదివారం రోజు ఆవిష్కరణ సందర్భంగా...)

మాయమవుతున్నదమ్మా...కళా సంస్థల సంస్కృతి!

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12: (నేటినిజం ప్రతినిధి):భారతీయ సంప్రదాయం సంస్కృతి గురించి మనం గొప్ప గా చెప్పుకుంటాం. విదేశీయులు మన ఆచార వ్యవహారాలు సభ్యత సంస్కారం పట్ల ఆకర్షితులు అవుతున్నారు అని గొప్పలు చెప్పుకుం టాం. ఇక మన తెలుగు వారికి సంబం ధించి లెక్కలేని సాంస్కృతిక సంస్థలు తెలంగాణ రాష్ట్ర రాజధాని హైదరా బాద్ లో ఉ న్నాయి. నిత్యం ఎందుకో ఎవరికో అవార్డ్ లు రివార్డ్ బ్రేక్ పుర స్కారాలు అదీకాక పాటలు జరుగుతూ ఉంటూనే ఉంటాయి కరోనా వైరస్ వ్యాప్తి లో ఉన్న లాక్ డౌన్ ఐనా ఈ సాంస్కృతిక సంస్థ లు మాత్రం కొత్త మార్గాల అన్వేషించి వర్చువల్ గా ఆన్ లైన్ లో పాటలు, అవార్డ్స్ ప్రదానం వంటివి కానిచ్చేశారు. పోనీలే ఇది మంచిదే దూర ప్రాంతాల్లో ఉన్న సాహిత్య కళాభిమానులు కలిపే మంచి ఆలోచన . కాని కొన్ని సందర్భాల్లో సాంస్కృతిక సంస్థలు మాత్రం మనుషులు, దేశం ఏమైనా పోనీ మా కార్యక్రమం ప్రధానం. ఆగేది లేదు. రేపటి రోజు ఉందో లేదో! మాకేమి ఎవరు పోతే ఎవరు లేకుంటే, అన్న చందంగా ఉంటుంది. ఇందుకు సాంస్కృతిక సంస్థలు తీరు తెన్నులు కు సంబంధించిన ఉ దాహరణ. సోమ వారం ఉదయమే ఒక దుర్వార్త మోసుకు వచ్చింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర గీత రచయిత గొప్ప మానవీయ కవి అందెశ్రీ ఆకస్మిక మృతి. ఈ వార్త తెలిసిన, విన్న వారికి కాలం స్తంభించింది అనిపించింది. ఆయన వయస్సు పై బడి లేదా అనారోగ్యం తో తీసుకుని . వచ్చిన మరణం కాదు కవులు కళా కారులు మాత్రమే కా క చిన్న పెద్ద అందరూ బాధ పడే సమయం నిత్యం విద్యలయాలు వేదికలపై ఆలపించవలసిన రాష్ట్ర గీత రచయిత. నిజం చెప్పాలంటే రాష్ట్రం అధికారక సంతాప దినం వేరే కారణాలు వల్ల ప్రకటించి ఉండక పోవచ్చు కానీ అనివార్యం కానివి ఇనా కొన్ని సాంస్కృతిక సంస్థలు వారి కార్యకలాపాలు యధా విధంగా జరుపూ కొన్నారు వొక కవి పేర అవార్డ్ ను మరో సాహిత్య వేత్తకు ప్రదానోత్సవం కు ప్రముఖులు పాల్గొని బహుకరించటం అలాగే . మరో పె2ద్ద పేరున్న సంస్కృతికి సంస్థ నాటకాలు. అదేమిటి అంటే దినచర్య ఆపు కోలేమనీ వితండ వాదన చేయొచ్చు. శారీరక ధర్మాలు తప్పవు కానీ సామాజిక ధర్మాలు ఉంటాయి కదా అంటే సామాజిక మాధ్యమాలు లో రిప్ సంతాప ప్రకటన చేశాము అనొ చ్చు.

సాంస్కృతిక సంస్థల ఆడిటోరి యం లు రాష్ట్ర గీత కవి మృతి సంద ర్భం గా మూత పడలేదు సంస్కృతిక సంస్థలు కార్యక్రమాలు ఆగలేదు రేపు రోజుల్లో వీరే వీరే సంతాప సభ పెట్టొచ్చు అందెశ్రీ పేరిట ప్రతి ఏటా అవార్డ్ ప్రకటించే అవకాశం ఉంది ఈ సందర్భంగా అందెశ్రీ రాసిన **“మాయమై పోతున్నాడమ్మా మనిషన్న వాడు”** గీతం తో పాటు మహా కవి శ్రీ శ్రీ మహాప్రస్థానం లో రాసిన కవిత **“తలవంచుకు వెళ్ళిపోయావా, ... మురికి తనం కరుకు దనం , నీ సుకుమారపూ హృద యానికి గాయం చేస్తే ....దొంగ.. అసలే మెసలే ఈ దూర్త లోకం లో నిలబడ జాలక ...ఎవరు దుఃఖించారు లే నువ్వు చనిపోతే... ఆకాశం పడిపోలేదు, ఆఫీస్ లకు సెలవు లేదు సారా దుకాణాల వ్యవహారం సజావుగా సాగింది ..ఎవరి పనులలో వాళ్ళు ,ఎవరి తొందరలో వాళ్ళు..”**

–రాయప్రోలు వెంకటరమణ
సెల్:8142204220

అందెశ్రీ-అక్షరాల అగ్నికిరణం

పల్లె గాలి తాకిన మట్టిలో పుట్టి
పేదరికం పొదల్లో పెరిగినాకానీ
కలలలో పుష్పించే పద్యం అయి,
అక్షరాల తారగా వెలిగినవాడు.. అందెశ్రీ!
విద్యల లోటు ఉన్నా, విజ్ఞానం లోతుగా
బడి మేడలో కాదు,
జీవితపు బాటలో నేర్చుకున్న పాఠాలతో
పద్యం రాయడం నేర్పిన కవి.
“జయ జయ హే తెలంగాణ!” అని
రాష్ట్ర ఆత్మను నిద్రలేపిన స్వరం ఆయనే.
ఆ గీతం కేవలం పాట కాదు
అది తెలంగాణ మట్టికి,
ఆత్మగౌరవానికి ప్రతిధ్వని.
పల్లె మనిషి బాధను పద్యంలో మలచి,
రైతు కన్నీటిని అక్షరాల అగ్నిగా మార్చి,
ప్రతి పంక్తిలో న్యాయం కోరినవాడు,
ప్రతి మాటతో మానవత్వం మేల్కొల్పినవాడు.
ఆయన కలం – కత్తి లాంటిది
ఆయన గళం – గర్జన లాంటిది
కానీ మనసు మాత్రం పసిడి విత్తు లాంటిది,
ప్రజల ప్రేమే ఆయన ఆస్తి.
చివరి వరకూ సాహిత్యం ఆయనకు శరణు,
ప్రజల బాధే ఆయన ప్రార్థన,
ఆ గీతం ఆయనకు జీవితం,
ఇప్పుడు ఆ గీతమే ఆయనకు శాశ్వతం.
అందెశ్రీ లేరు – కానీ
ఆయన స్వరం ప్రతి గుండెల్లో జాగృతం,
ఆ గీతం వినగానే తెలంగాణ తల్లి
ఇప్పటికీ మురిసిపోతుంది.
జయ జయహే తెలంగాణ
అది ఇక పాట కాదు,
అది అందెశ్రీ ఆత్మగీతం.

– విజయలక్ష్మి నాగరాజ్
కరీంనగర్

వజ్రోత్సవం,వివాహ స్వర్ణోత్సవం జరుపుకున్న అంబల్ల అదృష్టవంతుడు

ఒకే సంవత్సరంలో వజ్రోత్సవం, వివాహ స్వర్ణోత్సవం జరుపుకుంటున్న అంబల్ల జనార్థన్ అదృష్టవంతుడని సీనియర్ జర్నలిస్టు బైస దేవదాసు అన్నారు. ఆదివారం నిజామాబాద్ జిల్లాలోని ధర్మోరా గ్రామంలో డా॥ అంబల్ల జనార్థన్ వజ్రోత్సవం, శ్రీమతి అంబల్ల సువర్ణ–డా॥ అంబల్ల జనార్థన్ వివాహ స్వర్ణోత్సవం, డా॥ అంబల్ల జనార్థన్‌గారి కథానికా సంపుటి **“ప్రాణధార”** **“వజ్రోత్సవ అభినందన సంచిక”** ఆవిష్కరణ సభ జరిగింది. ఈ సభకు అధ్యక్షత వహించిన బైస దేవదాసు మాట్లాడుతు వజ్రోత్సవం, వివాహ స్వర్ణోత్సవం ఒకే సమయంలో జరుపుకునే అవకాశం కొందరికే వస్తుందని అన్నారు. మారుమూల గ్రామంలో జన్మించి ముంబాయి నగరంలో జీవితాన్ని గడుపుతున్న అంబల్ల అతిపేద కుటుంబంలో జన్మించడం బీడీలు చుడుతూ విద్యాభ్యాసం చేసి అద్దె ఇంటి నుండి స్వంత ఇంటి కల నెరవేర్చుకున్న కష్టజీవి అంబల్ల అని వివరించారు. 1970లో ఇండియన్ బ్యాంకులో చిన్న ఉద్యోగంలో చేరి ది హౌజింగ్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ నుండి “హెడ్–క్రెడిట్–ఎడ్మినిస్ట్రేషన్” స్థాయికి ఎదిగి ఎంతో మందికి సహాయ సహకారాలు అందించిన వ్యక్తి అంబల్ల అని అన్నారు. ఎన్నో ఒడుదుడుకులతో జీవితాన్ని గుడుపుతూ మంచి కవి, కథకుడుగా, రచయితగా ఎదిగిన అంబల్ల చుట్టూ జరుగుతున్న సంఘటనలను ఉ న్నది ఉన్నట్టుగా కథలు వ్రాసి అందరి హృదయాలను చూరగొన్నారని అన్నారు. దాదాపు 20 పుస్తకాలకు పైగా ప్రచురించి, ఎన్నో పురస్కారాలు, బహుమతులు గెలుచుకున్న అంబల్లను తెలుగు విశ్వ విద్యాలయం ‘కీర్తి పురస్కారంతో సత్కరించిందని అన్నారు. కన్నతల్లిని మరువనట్టే పుట్టిన ఊరును మరువకుండా ముంబాయి నుంచి వచ్చి ధర్మోరా గ్రామంలో బంధువుల, సాహిత్యాభిమానుల , గ్రామ ప్రజల మధ్య కార్యక్రమం నిర్వహించడం పట్ల ఊరు మీద తనకున్న ప్రేమను చాటుకున్నారని అంబల్లను అభినందించారు. అనంతరం ‘ప్రాణధార’ కథానిక సంపుటిని ఆవిష్కరించి అంబల్ల దంపతులను ఘనంగా సత్కరించారు.

అంబల్ల జనార్థన్ కథా సంపుటి ‘ప్రాణధార’ ఆవిష్కరణలో వి.పి.చందన్‌రావు, పి. చంద్రశేఖర్ ఆజాద్, ఆచార్య టీ. గౌరీశంకర్, రఘుశ్రీ, ఆవిష్కర్త బైస దేవదాసు అంబల్ల జనార్థన్, శ్రీమతి సువర్ణ, ఎం.వి.రామిరెడ్డి, భీమన్‌పల్లి విరోభ

అంబల్ల జనార్దన్ -సువర్ణ దంపతులను సత్కరిస్తున్న అతిథులు.

గౌరవ అతిథి ఆచార్య టీ . గౌరీశంకర్ మాట్లాడుతూ... బాల్యం నుంచి తెలుగు నేలకు దూరంగా ఇతర భాషా సమాజంలో పెరిగి తెలుగు భాషా సాహిత్యాలను అధ్యయనం చేయకపోయినా బోధనావృత్తిలో లేకపోయినా తెలుగులో కథా రచన చేయడంలో కవిత్వం రాయడంలోనూ మెళకువలు సాధించి పాఠకులను మెప్పించి లబ్ద ప్రతిష్టులు కావడం అంబల్ల గారి విశిష్టత అని మాతృభూమిని, మాతృభాషని ప్రేమిస్తున్న అంబల్లను అభినందించారు. తన రచనలు మహారాష్ట్రలోని పాఠ్య పుస్తకాల్లో ఇప్పటికీ హెచ్చుకావడం గొప్ప విషయమని, ఎన్నో కథలు పలు భాషల్లోకి అనువాదమై పుస్తకాలుగా వచ్చాయని అంబల్ల సాహిత్య కృషిని కొనియాడారు.

ప్రముఖ రచయిత, కవి. పి.చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ మాట్లాడుతు చాలా కాలం క్రితం ఓ సభలో పరిచయమై ఓసారి వారి ఇంటికి వెళ్ళి వారి కష్టాలను చూసిన వాన్నని, అప్పటి నుండి మా స్నేహం మూడు పూవులు ఆరు కాయలుగా వర్ధిల్లుతోందని అన్నారు. జీవితాన్ని జయిస్తూ, సాహిత్యంలో గొప్ప కృషి చేస్తున్నారని, ఆయన కథలు వాస్తవ జీవితాల్లోంచి వచ్చినవని, మనను ఆలోచింపజేస్తాయని కొనియాడారు.

ఆత్మీయ అతిథి ప్రముఖ రచయిత,కవి, ఎం.వి. రామిరెడ్డి అంబల్ల కథానికా సంపుటి ‘ప్రాణధార’ పుస్తకాన్ని సమీక్షించారు. ఆయన అనుభవించిన సంఘటనలు ఈ కథల్లో వున్నాయని, కథల్లో మానవతాకోణం గొప్పగా చిత్రీకరించారని, కథలన్నీ మనని మేల్కొల్పుతాయని, తప్పటడుగులు వేసేవారికి కనువిప్పు కల్గుతుందని అంబల్లను అభినందించారు.

‘అంబల్ల అంబ్రాల్లా (గొడుగు) వంటివాడని, ఆ గొడుగు క్రింద మాతృభాషను పదిలంగా కాపాడుతున్నారని, ఎంతో మందిని తన అభిమానులుగా మల్చుకుని మంచి రచనలు చేస్తున్నారని ఆత్మీయ అతిథి ప్రముఖ కవి వ్యాఖ్యాత వి.పి.చందన్‌రావు కొనియాడారు.

మానస ఆర్ట్ థియేటర్స్ అధ్యక్షుడు రఘుశ్రీ మాట్లాడుతూ దేశంలో ఎక్కడ సాహిత్యసభ జరిగిన వెళ్ళి మన మాతృభాష గొప్పదనాన్ని తెలియపరుస్తు, సాహిత్య సేవ చేస్తున్నారని అంబల్ల జనార్థన్‌ను అభినందించారు.

భీమన్‌పల్లి విరోభ, బోగ విష్ణుమూర్తి, తదితరులు ప్రసంగించారు.

పుస్తకాల ఆవిష్కరణతో పాటు వజ్రోత్సవం, వివాహ స్వర్ణోత్సవం జరుపుకుంటున్నందుకు వక్తలందరూ అభినందించారు.

తమను ఆశీర్వదించి, ఆనందపరిచినందుకు అంబల్ల జనార్థన్–సువర్ణ దంపతులు అందరికీ ధన్యవాదాలు తెలిపారు.

వజ్రోత్సవ అభినందన సంచికను ఆవిష్కరించిన ఆచార్యా టీ. గౌరీశంకర్. వేదికపై తదితరులు.

సంపాదకీయం రాయడంలో చాకచక్యం ఉండాలి

డా॥కె.వి.రమణాచారి

'ప్రకాశ కిరణాలు' సంపాదకీయాల సంపుటి ఆవిష్కరణలో దైవజ్ఞ శర్మ, వి.వి.రాఘవరెడ్డి, పెద్దూరి వెంకటదాసు, వంశీ రామరాజు, బైస దేవదాసు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర అధికార భాషా సంఘం పూర్వ అధ్యక్షులు పి. విజయబాబు, కె.వి.రమణాచారి, పొత్తూరి సుబ్బారావు,పొత్తూరి జయలక్ష్మి, మౌనశ్రీ మల్లిక్, వి.ఎస్.వి.ప్రసాద్

ధ్యం కాకపోవచ్చు అన్నారు. గతంలో గోరాశాస్త్రిలాంటి వాళ్ళు ప్రజల పక్షాన ముక్కుసూటిగా రాసిన సంపాదకీయాల వల్ల మంత్రులు రాజీనామాలు చేశారు. ఇప్పుడా పరిస్థితి సన్నగిల్లిందని అన్నారు. శిరోమణి డా॥వంశీ రామరాజు మాట్లాడుతూ తాను ప్రతినెల ఒక ఆర్టికల్ రాయడానికి సాహితీకిరణం పత్రికే కారణమని, వారి నుండి ఆ విధమైన ప్రోత్సాహం తనకు లభిస్తున్నదని పేర్కొన్నారు. దైవజ్ఞ శర్మ కూడా సభలో పాల్గొని ప్రసంగించారు. పొత్తూరి సుబ్బారావు తన సంపుటిని కవి వి.ఎస్.వి.ప్రసాద్‌కు అంకితం చేశారు. వేదికపై కవి మౌనశ్రీ మల్లిక్ సంపుటి విశ్లేషణ చేయగా రాఘవరెడ్డి సభకు స్వాగతం పలికారు. పొత్తూరి

పొత్తూరి సుబ్బారావు దంపతులను సత్కరిస్తున్న అతిథులు.

వి.యస్.వి.ప్రసాద్‌కుసంపాదకీయాల సంపుటిని అంకితం ఇస్తున్న పొత్తూరి సుబ్బారావు.

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12: (నేటినిజం ప్రతినిధి):వాస్తవిక విషయాలను చెబుతూ కత్తిలాంటి నిజాన్ని తీవ్రతలేని గాయం చేసే విధంగా సంపాదకీయం రాయడానికి చాకచక్యం ఉండాలని తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పూర్వ సలహాదారు డా॥కె.వి.రమణాచారి అన్నారు. శ్రీ త్యాగరాయ గానసభలోని కళాసుబ్బారావు కళావేదికపై జి.వి.ఆర్. ఆరాధన కల్చరల్ ఫౌండేషన్ నిర్వహణలో త్యాగరాయ గానసభ సౌజన్యంతో నవంబర్ 6 గురువారం సాహితీ కిరణం సంపాదకులు పొత్తూరి సుబ్బారావు రచించిన సంపాదకీయాల సంపుటి 'ప్రకాశ కిరణాలు' ఆవిష్కరణ సభ జరిగింది. సంపుటి ఆవిష్కరణ చేసి మాట్లాడుతూ సంపాదకుడు నిబద్ధత, నిజాయితీతో పనిచేసినా జీవితంలో సంపాదన ఉండదన్నారు. పొత్తూరి సుబ్బారావు ప్రతి అంశాన్ని విశ్లేషణతో సమతూకం తో రాశారని చెప్పారు. అధ్యక్షత వహించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర అధికార భాషా సంఘ పూర్వ అధ్యక్షులు పి.విజయబాబు మాట్లాడుతూ లక్షలు ధనం ఖర్చు కావొచ్చు కానీ క్రయమునకు దొరకనిది అక్షరం అన్నారు. అలాంటి అక్షరాలతో పొత్తూరి సుబ్బారావు సంపాదకీయాలు అల్లారని అభినందించారు. సంపాదక వృత్తి కత్తిమీద సాము అన్నారు. పలు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటూ పత్రికకు ఆత్మ అయిన సంపాదకీయాలు రాయటం సులువు కాదని చెప్పారు. నేటినిజం దినపత్రిక సంపాదకులు బైస దేవదాసు మాట్లాడుతూ చిన్న పత్రికల సంపాదకులకు స్వేచ్ఛ ఉంటుందని, పెద్ద పత్రికలో అలా ఉండటం సాధ్యం కాకపోవచ్చు అన్నారు. సుబ్బారావు తన స్పందనలో సంపాదకీయాలు రాయటంలో తాను ఎన్నో ఇబ్బందులను ఎదుర్కొన్నానని, ప్రశంసలు వినలేదని, విమర్శలను ఎదుర్కొన్నానని, అయితే విమర్శలనుకూడా పాజిటివ్‌గా తీసుకొని సమానంగా స్వీకరిస్తున్నానని తెలియజేశారు. రచయిత పెద్దూరి వెంకటదాసు సభా కార్యక్రమ నిర్వహణ చేశారు. పొత్తూరి జయలక్ష్మి వందన సమర్పణ కావించారు. సభకు ముందు డా॥వి. లలిత వాణి నిర్వహణలో 'బాల్యం' అనే అంశంపై జరిగిన కవి సమ్మేళనంలో కడియాల ప్రభాకర రావు, చీదెళ్ళ సీతాలక్ష్మి, డా॥పి.అంజన్ కుమార్, డి.పంకజ మల్లిక్, ఎన్వీ.రఘువీర ప్రతాప్, పరిమి వెంకట సత్యమూర్తి, ఆచంట అంజని, కందేపి రాజ్యలక్ష్మి, యం.అరుణ కుమారి, కడియం సోమన్న, ఆచంట సుధాకర్‌లు పాల్గొన్నారు.

పద్యాన్ని విస్మరిస్తే తెలుగు సారస్వతాన్ని నిర్వచించలేం

సంచికను ఆవిష్కరిస్తున్న ఓలేటా పార్వతీశం, టీ. గౌరీశంకర్, సుధామ, డా॥పి. లలితావాణి, చిమ్మపూఇ శ్రీరామమూర్తి

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12: (నేటినిజం ప్రతినిధి): ఆదిశంకరుడిని విస్మరిస్తే భారతీయ ఆత్మను ఎలాగైతే నిర్వచించలేమో... పద్యాన్ని విస్మరిస్తే తెలుగు సారస్వతాన్ని నిర్వచించలేమని ప్రముఖ సాహితీవేత్త డా॥ వోటి పార్వతీశం అన్నారు. ఆదివారం రవీంద్రభారతిలో తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ సౌజన్యంతో చిమ్మపూడి ఫౌండేషన్ 6వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా 'కవులే గాయకులైతే..? శీర్షికన సాహిత్య, సంగీత రూపకాన్ని ప్రదర్శించారు. అనంతరం జరిగిన అభినందన సభలో తెలుగు వర్సిటీ పూర్వ రిజిస్ట్రార్ ప్రొ.టీ. గౌరీశంకర్ అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో వోలేటి పార్వతీశం ఫౌండేషన్ ప్రత్యేక సంచిక 'దీపిక' ఆవిష్కరించి మాట్లాడారు. పద్యం అనే దానిని పట్టుకుంటే తెలుగు, భారతీయ సంస్కృతిని అవగతం చేసుకునే అవకాశం ప్రతి ఒక్కరికీ వస్తుందన్నారు. సాహితీవేత్తలు, సుధామ, డా॥పి. లలితవాణి, గోపాల కృష్ణమూర్తి అభినందనలు తెలిపారు. ఫౌండేషన్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులు శ్రీరామమూర్తి నిర్వహణలో కవులే గాయకులైతే రూపకం ప్రదర్శితమైంది. ఈ సందర్భంగా ఉపాధ్యాయులు కె.వెంకటేశ్వర్లు (మహబూబాబాద్), పి. సాయిజ్యోతి (నాగర్‌కర్నూల్), ఎం.రవీంద్ర (సూర్యాపేట), కె. సోమయ్య (రంగారెడ్డి)లను సత్కరించారు.

విద్యుత్ షాక్.. బాలుడికి గాయాలు

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12:మున్సిపల్ పరిధిలోని గంగారం ప్రాథమిక పాఠశాల బయట రక్షణ కంచె లేని 33 కెవి ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ ప్రమాదాన్ని కలిగించింది. బుధవారం మధ్యాహ్నం మూడవ తరగతి విద్యార్థి వంశీ భోజనం చేయడానికి పాఠశాల బయటకు వచ్చిన సమయంలో పాఠశాల ప్రహరీ గోడకు ఆనుకుని ఉన్న ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ వైర్లు తగిలి చేతులు, కాళ్లు కాలడటమే కాకుండా తలకు తీవ్ర గాయాలయ్యాయి. ముక్కు నుంచి రక్తం రావడంతో బాలుడిని స్థానికులు, పాఠశాల సిబ్బంది తక్షణమే స్థానిక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి తరలించారు.

అక్కడ డాక్టర్లు లేకపోవడంతో, చిన్న పిల్లలకు సదుపాయాలు లేని స్థితితో మండల అధికారితో మాట్లాడి ప్రైవేట్ ఆసుపత్రికి మార్చారు. ప్రస్తుతం విద్యార్థి పరిస్థితి విషమంగానే ఉంది. సంఘటనపై పాఠశాల సిబ్బంది, స్థానికులు కలెక్టర్‌ను సంప్రదించి, విద్యార్థికి తక్షణ మెరుగైన చికిత్స అందేలా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నారు. ఈ ఘటన పాఠశాలల సమీపంలో విద్యుత్ సామగ్రి భద్రతపై ప్రశ్నలు లేవనెత్తింది.

బోయి భీమన్న లోకం మెచ్చిన కవి

ఆచార్య మసన చెన్నప్పను పురస్కారం ప్రదానం చేస్తున్న అతిథులు.

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12: (నేటినిజం ప్రతినిధి): బోయి భీమన్న లోకం మెచ్చిన, మానవత్వ వాద కవి అని తెలుగు విశ్వ విద్యాలయం ఉపాధ్యక్షుడు ఆచార్య వెలుదండ నిత్యానందరావు అన్నారు. భీమన్న సాహితీ నిధి, కళానిలయం ఆధ్వర్యంలో సోమవారం రాత్రి త్యాగరాయ గానసభలో డా॥బోయి భీమన్న 115వ జయంతి సందర్భంగా ప్రముఖ సాహితీవేత్త ఆచార్య మసన చెన్నప్పకు భీమన్న సాహితీ పురస్కార ప్రదానం చేశారు. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న ఆచార్య నిత్యానందరావు మాట్లాడుతూ చెన్నప్ప ఉపనిషత్‌లపై విశేష అధ్యయనం చేసి ప్రవచనకర్తగా గుర్తింపు పొందారని అభినందించారు. సాహితీనిధి స్థాపకురాలు హైమావతి భీమన్న, సాహితీవేత్త డా॥ఓలేటి పార్వతీశం, రచయిత డా॥బోయి కోటేశ్వరరావు, కళానిలయం సురేందర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నాగసూరి వేణుగోపాల్‌కు 'జ్ఞానజ్యోతి' పురస్కారం

జాతీయ గ్రంథాలయ వారోత్సవాల సందర్భంగా, తెలుగు సాహిత్యరంగంలో అత్యంత విశేష కృషి సల్పుతున్న పరిశోధక రచయితకు 'ఆంధ్రప్రదేశ్ రచయితల సంఘం' ఏటా ఇచ్చే 'జ్ఞానజ్యోతి' పురస్కారం 2025కి గాను ప్రముఖ రచయిత డా. నాగసూరి వేణుగోపాల్‌కు ప్రకటించింది. సైన్స్ విజ్ఞానం, ప్రింట్, ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా, జాతీయ నాయకుల చరిత్రలువంటి పరిశోధనాత్మక విశేష రచనలను అందించినందుకు గాను నాగసూరి చేసిన కృషిని గుర్తించి రచయితల సంఘం ఈ పురస్కారానికి ఎన్నిక చేసింది. ఈ పురస్కారం కింద్ర 3,000/- నగదు, జ్ఞాపిక, సన్మాన పత్రం, శాలువాలతో నవంబర్ 15వ తేది సాయంత్రం విజయవాడలోని మహాత్మగాంధీ రోడ్డులోగల ఠాగూర్ స్మారక గ్రంథాలయంలో రచయితని సత్కరించడం జరుగుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రచయితల సంఘం అధ్యకక్షులు డా. సి.భవానీదేవి అధ్యక్షతన జరిగే ఈ సభలో ప్రముఖ సాహితీవేత్తలు ముఖ్య అతిథులుగా పాల్గొంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రచయితల సంఘం నెలకొల్పిన ఈ 'జ్ఞానజ్యోతి' పురస్కారం గతంలో బహుగ్రంథకర్త, రచయిత, పరిశోధకుడు గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్, చారిత్రక పరిశోధకుడు సయ్యద్ నశీర్ అహమ్మద్, డా. సి.భవానీదేవి, డా. వెలమల సిమ్మనలకు అందజేయగా, ఇప్పుడు అందుకుంటున్న నాగసూరి వేణుగోపాల్ ఐదవవారు.

– చలపాక ప్రకాష్
ప్రధాన కార్యదర్శి,
ఆంధ్రప్రదేశ్ రచయితల సంఘం

మధురంగా ఆపాత మధురగీతాల సంగీత కార్యక్రమం

డా॥కేతరాజు పూర్ణిమ–కామేశ్వరరావు లను సన్మానిస్తున్న అతిథులు.

హైదరాబాద్, నవంబర్ 12: (నేటినిజం ప్రతినిధి): ధార్మిక, సేవాసంస్థ చేయూత ఫౌండేషన్ సౌజన్యంతో రాంకీ మెలోడీస్ ఆధ్వర్యంలో సోమవారం త్యాగరాయ గానసభలో నిర్వహించిన ఆపాత మధురగీతాల సంగీత కార్యక్రమం మధురంగా సాగింది. వైఎస్ రామకృష్ణ నిర్వహణలో హాయి హాయిగా ఆమని సాగే శీర్షికతో సాగిన కార్యక్రమంలో పలువురు గాయనీగాయకులు గీతాలు ఆలపించారు. ఈ సందర్భంగా ఆధ్యాత్మికవేత్త, ధార్మిక గ్రంథరచయిత డా॥కేతరాజు పూర్ణిమ– కామేశ్వర రావును సన్మానించారు. వంశీ సంస్థల అధినేత వంశీ రామరాజు, ప్రముఖ పాత్రికేయుడు గుండు వల్లీశ్వర్, సివిల్ ఇంజనీర్ సత్యనారాయణ, గానసభ అధ్యక్షుడు కళా జనార్ధనమూర్తి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

దయాగుణం కలిగిన ప్రపంచం స్వర్గతుల్యం !

మానవీయ గుణాల్లో దయ, కరుణ, క్షమాగుణం లాంటివి అతి ప్రధానమైనవి. దయ చూపడం ఓ సుగుణం అని అర్థం చేసుకోవాలి. దయను పంచడం ఓ అలవాటు కావాలి. దయకలిగిన వారిలో దైవత్వం ఉట్టిపడుతుంది. దయాగుణం కలిగిన మానవ సమాజం ప్రశాంత వాతావరణంలో సుఖశాంతులతో వర్ధిల్లుతుంది. దయ పంచని వారు కఠినాత్ములుగా పరిగణించబడతారు. ఇలాంటి అతి ముఖ్యమైన మానవీయ దయాగుణం ప్రాధాన్యాన్ని ప్రపంచ మానవాళికి గుర్తు చేయడానికి, దాని శక్తిని అవగాహన పర్చడానికి 1998 నుంచి ప్రతి ఏట 13 నవంబర్ రోజున ప్రపంచవ్యాప్తంగా "ప్రపంచ దయ దినోత్సవం(వరల్డ్ కైండ్‌నెస్ డే)" నిర్వహించడం ఆనవాయితీగా మారింది. మన దైనందిన జీవితాల్లో దయాగుణానికి పెద్ద పీట వేయబడింది. సున్నిత మనస్కుల్లో దయాగుణం ఒక శాశ్వత సుందర ఆభరణంగా నిలుస్తుందని ప్రజలకు తెలియపర్చడం, సహానుభూతిని అలవాటు చేసుకోవడం, అర్థవంతంగా జీవితాన్ని గడపడం, సమన్వయ భావనతో ఇరుగుపొరుగుకు చేయూతనివ్వడం లాంటివి దయామయులకు మాత్రమే సాధ్యమవుతాయి.

దయగల హృదయంతో పౌర సమాజ వెలుగులను చూద్దాం :

దయగల వ్యక్తులు ఉదారంగా, ప్రేమగా, సదుద్దేశ్యంతో ఉంటారు. అసంకల్పితంగా పరులకు సహాయం చేయడం, నిస్వార్థంగా అవసరార్థులకు సేవలు అందించడం, సత్కార్యాలకు పూనుకోవడం లాంటి సద్గుణాలు దయామయుడిలో కనిపిస్తాయి. దయగల వ్యక్తులు ఇతరుల జీవితాల్లో నవ్వుల వెలుగులను చూడడానికి ఉత్సాహపడతారు. దయగల మహానుభావులు సమాజంలో ఆదర్శవంతులుగా లేదా రోల్ మోడల్‌గా నిలబడతారు. దయామయులు చరిత్రలో చెరగని ముద్రను వేస్తారు. దయగల వ్యక్తుల్లో నైతికత, నీతి, నిజాయితీ, సేవాతత్పరత, నిబద్ధత, ప్రేమాభిమానాలు, విలువలతో కూడిన జీవన విధానాలు విధిగా కనిపిస్తాయి. దయగల వారు చీమకు కూడా హానిని తలపెట్టరు. "సకల జీవుల సేవయే మాధవ సేవ" అని పూర్తిగా నమ్ముతారు.

సహానుభూతి శాశ్వత ఆభరణం కావాలి :

దయగల వ్యక్తులు ఇతరులకు స్వచ్ఛందంగా సహాయం చేయగల మహత్తర శక్తి ఉంటుంది. దాతృత్వం, సహృదయత, విచక్షణ, మానవీయత, సహానుభూతి గుణాలు కలిగిన వ్యక్తులను దయామయుడిగా పరిగణిస్తారు.

"మొక్కై వంగనిదే మానై వంగునా" అన్నట్లు చిన్నతనం నుంచే పిల్లల్లో దయాగుణాన్ని బోధించడం తల్లితండ్రుల బాధ్యతగా గుర్తించాలి. దయలేని ప్రపంచం నరకప్రాయమని అర్థం చేయించాలి. ప్రపంచ దయ దినోత్సవం వేదికగా దయా గుణాన్ని పిల్లల్లో అలవాటు చేయడం, బడి పిల్లల చేత ఇతరులకు సేవ అందించడాన్ని అలవాటు చేయడం, చిన్నారుల చేతుల మీదుగా పేదలకు సహాయం చేయించడం, వారి పుట్టిన రోజులను పేదల పిల్లల మధ్య జరుపుకోవడం, దయ గుణం ప్రాధాన్యాన్ని వివరించడం, దానధర్మాలు చేయడం, నిస్సహాయులకు చేయూత అందించడం, దయగల వ్యక్తులను సన్మానించడం లాంటి కార్యక్రమాలు నిర్వహించవచ్చు.

దయగల ప్రపంచం స్వర్గతుల్యం. దయలేని మనిషిలో రాక్షసత్వం బయట పడుతుంది. దయాగుణంతో ప్రజల మనసులను గెలవవచ్చు. దయను ప్రదర్శించడానికి ప్రత్యేక సందర్భాలంటూ కొన్ని ఉన్నప్పటికీ, అనుక్షణం దయను చూపడం ఓ మంచి అలవాటుగా కలిగి ఉండాలి. అనాథాశ్రమ వాసులకు సహాయం చేయడం, అవసరార్థులకు తగు చేయూతనివ్వడం మన కనీస కర్తవ్యంగా భావించి దయాగుణాన్ని నరనరాల్లో నింపుకుందాం, దయ అనే వృక్షం నీడన జీవించడం అలవాటు చేసుకుందాం.

(13 నవంబర్ "ప్రపంచ దయ దినోత్సవం" సందర్భంగా)

–డా॥బుర్ర మధుసూదన్ రెడ్డి, 9949700037

అబ్దుల్ కలాంను ఆదర్శంగా తీసుకోవాలి

అమరావతి, నవంబర్ 12:విద్యార్థులు మాజీ రాష్ట్రపతి దివంగత ఏపీజే అబ్దుల్ కలాంను ఆదర్శంగా తీసుకొని ఉన్నత స్థాయికి ఎదగాలని అచ్చంపేట మండల విద్యాధికారి జీవన్ కుమార్ కోరారు. బుధవారం నాగర్ కర్నూలు జిల్లా, అచ్చంపేట పట్టణంలోని జిల్లా పరిషత్ బాలికల ఉన్నత పాఠశాలలో హరిత ఫౌండేషన్ సభ్యుడు ఆర్. జ్యోతిలాల్ సమన్వయంతో అబ్దుల్ కలాం జీవిత చరిత్ర, సాధించిన విజయాలు, దేశానికి చేసిన సేవలు అనే అంశంపై మండల స్థాయిమండల స్థాయి ఉపన్యాస పోటీలు నిర్వహించారు. మండలంలోని 12 ఉన్నత పాఠశాలలకు చెందిన విద్యార్థులు ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు.

జీవన్ కుమార్ మాట్లాడుతూ "విద్యార్థులు ఏపీజే అబ్దుల్ కలాం గారి ఆదర్శాలను అనుసరించి కృషి చేస్తే, భవిష్యత్తులో గొప్ప శాస్త్రవేత్తలుగా ఎదగవచ్చు" అని, పోటీ ప్రపంచంలో కృషి ద్వారా మాత్రమే ఉన్నత స్థాయికి చేరుకోవచ్చు. మహిళలు కూడా ప్రతి రంగంలో ముందంజలో ఉండాలని" విద్యార్థులకు సూచించారు.

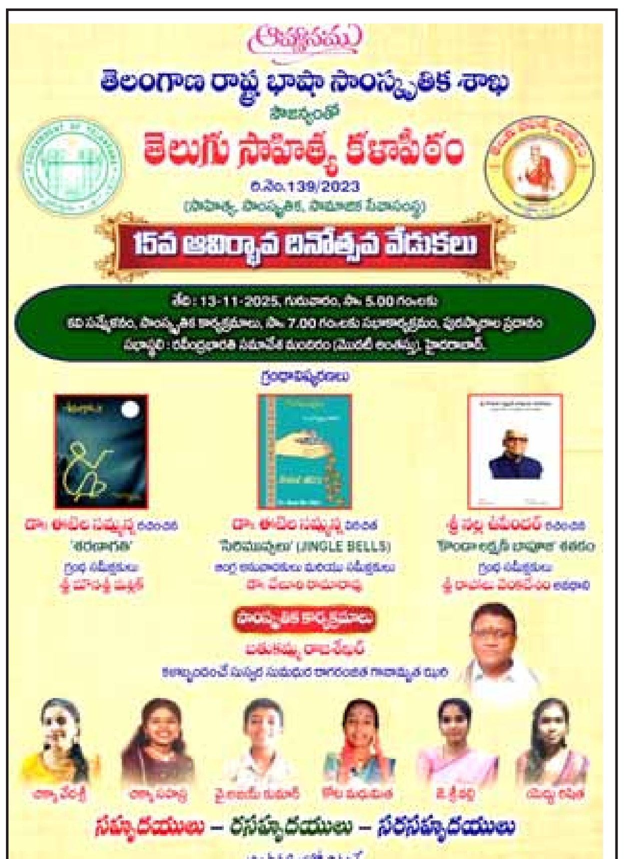

కణిక

సాహిత్యం, సామాజిక సేవ, విద్యారంగ వేదిక నిర్వహిస్తున్న

'బుధవారం బాద్షా' పోటీ ఫలితాలు

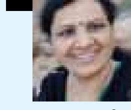

అడ్మిన్:రమాదేవి కులకర్ణి 8985613123

నిర్వహణ: శ్రీమతి సత్య నీలిమ

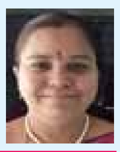

అందె (ల) రవళి ఆగిందా

మాయమైపోతున్నాడమ్మా
మనిషన్నవాడు... అంటూ
తానే మాయమై పోయినాడా నేడు....
అక్షరం నేర్వకపోయినా
తన ఆవేశ భావతరంగమే
మాటనే పాటగా మలచినాడు
తన పదమే ఉద్యమ పథంలో
నిలిచింది నేడు....
ఆరు పదులకే అందె (ల) రవళి
మూగబోయింది
తెలంగాణ జాతి అవాక్కయింది
తెలుగు జాతి చిన్నబోయింది.
అందె ఎల్లయ్య అందెశ్రీ గా
వెలిగినాడు...
తెలంగాణం వైపు విశ్వ దృష్టిని
మలిపినాడు....
అనతి కాలంలోనే అందె వేసిన
సార్థకం నామధేయుడు...
చరితలో చెరగని ముద్రయి నిలిచిన
మహోన్నతుడు....
పల్లె నీకు వందనములమ్మో
అంటూ...
పల్లె మది తలుపు తట్టినాడు...
చైతన్య గీతాలతో ప్రజానీకాన్ని
ముందుకు నడిపించినాడు...
అందె (ల) రవళి ఆగిందా.....
నేడు
కాదు కాదు అందరి మదిలో
చెరగని ముద్రగా ఉంటుంది
ఏనాడూ....
అందెశ్రీ అందరివాడు
అందరి మదిలో అనురాగం
అందుకున్నవాడు....
తెలంగాణ చరితలో చెరగని
చిత్రమితడు.....!!

–లక్ష్మి పద్మజ దుగ్గరాజు
9866328747

అజరామరుడు

అక్షరాలు నేర్వని సూర్యుడు
యావత్ తెలంగాణ ప్రజలపాలిట ప్రభాతకిరణమై మేల్కొల్పాడు...
బ్రతుకుపాటను నేర్పిన గాయకుడు
ఉప్పొంగిన భావావేశతరంగమై కోట్ల హృదయాల్లో ఉద్యమ స్ఫూర్తిని రగిలించాడు...
పాటల ప్రభంజనమై సాగిన అతనికే చెల్లింది....
మాయమైపోతున్న మానవత్వాన్ని తట్టిలేపడం...
ఆశుకవితా మాలలతో అక్షరప్రదాయినిని అలంకరించడం...
పల్లె పాటల పరిమళంతో పలు హృదయాలను దోచుకోవడం...
అభ్యుదయ గీతాల ధారలో అందరినీ తడపడం...
ఎవరన్నారు?
తెలంగాణ మట్టి పై అచంచల ప్రేమను
కురిపించిన అందెల రవళి(అందె శ్రీ గొంతు) మూగబోయిందని....
తెలంగాణ అస్తిత్వమున్నంతవరకు
జయ జయహే తెలంగాణమై జనుల నోట జీవిస్తూనే ఉంటాడతడు
అజరామరుడై...

–స్వప్నకృష్ణ, కరీంనగర్

అందెశ్రీ కవిత్వం

ప్రజా జీవిత ప్రతిబింబం ఆయన కవిత్వము
ప్రకృతి, శ్రమలతో నిండిన జాగృతం
న్యాయం ,స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాట దీపం,
పద్యరచనలో అందె వేసిన చక్కని హస్తం.
మనసు కదిలించే మధుర గీత స్ఫూర్తి,
ప్రజల కన్నీటి లోన వెలసిన కవితా భూమి.
సాధారణ తెలుగు లోతుల్లో వెలసిన వాక్యం,
హృదయాన్నహత్తుకునే పదబంధం.
ప్రతి కవితలో సామాజిక సందేశ స్ఫూర్తి,
అన్యాయం ఎదురించే ధైర్య స్వరమూర్తి.
అసమానతపై ఆవేశ రేఖల గానము,
దోపిడీని దహించే మానవ తేజము.
తెలంగాణ గౌరవం ఆయన గీతమై
జయ జయ హే తెలంగాణ అంటూ
ప్రజల హృదయాల్లో నిత్యం వెలిగే దీపం,
అందెశ్రీ నామం చిరస్థాయిగా ఉంటుంది.

–కాను కొలను వెంకట సుబ్రహ్మణ్యేశ్వర రావు

అమరకవి

అక్షరం ముక్క నేర్వకపోయినా
తెలంగాణ ఉద్యమంలో
కీలక పాత్ర పోషించి
ఎన్నో, ఎన్నెన్నో
విప్లవ గీతాలను రచించి
తెలంగాణ ప్రజలను
చైతన్యపరిచి
"మాయమైపోతున్నడమ్మా
మనిషిఅన్న వాడు "అంటూ
తన పాటల పూదోటలో మనలను
పరవశింపజేసి
తిరిగిరాని లోకాలకు
వెళ్లిన ప్రజాకవి అందెశ్రీ.
అమరుడై ఇలలో
భువిలో వెలుగొందే
సాహిత్య రత్నాకరమై
భాసిల్లె.
'అందెల సందడి
అనే కవితా సంపుటిని
మనకు అందించిన
ప్రజాకవి.
'జయ జయహే
తెలంగాణ' జననీ
జయకేతనం' అంటూ
తెలంగాణ రాష్ట్ర
గీతాన్ని సుమధురంగా
మనోహరంగా రచించి
మన కందించిన
ఆ ప్రజా కవి అమరుడై
జనుల హృదయాలలో
శాశ్వత స్థానాన్ని పొందె
అత్యున్నత పురస్కారమైన
పద్మశ్రీ ఆయనను వరించె.
ఎన్నో, ఎన్నెన్నో
బిరుదులు అవార్డులు
పొందిన అందెశ్రీ గారి క
నా కవితా పుష్పమాలికను
అశ్రునయనాలతో అర్పిస్తున్నా.

–రాచర్ల సులోచన

(అనివార్య కారణాల వల్ల ఈవారం కొన్ని శీర్షికలు ప్రచురించ వీలుకాలేదు– ఎడిటర్)

Printed, Published and owned by VEENADAS, at Freedom Publications, SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500 020, Telangana. Published at SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500020. Telangana.'Editor: **BAISA DEVADAS.**
RNI No.52865/93. E-mail :netinijam93@gmail.com